

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նշ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

47

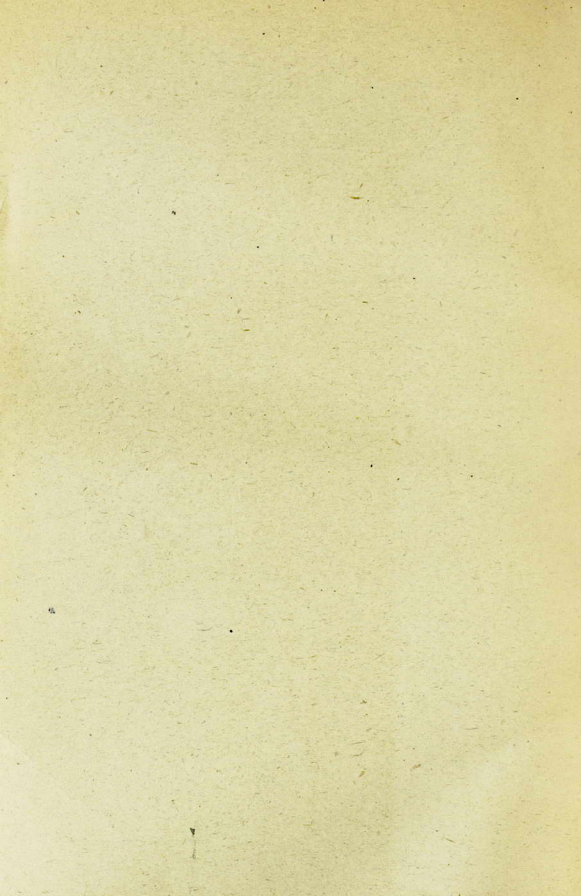
ԿՈՆՏՐՈԼ ԱՍԻՍՏԵՆՏԻ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Կազմեց Ս. ԻՍԱՀԱԿՅԱՆ

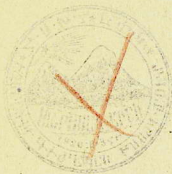

ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

Ե Բ Ե Վ Մ Ո — 1 9 2 9

ԿՈՆՏՐՈԼ ԱՍԻՍՏԵՆՏԻ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Կազմեց Ս. ԻՍԱՀԱԿՅԱՆ

A $\frac{III}{3048}$

ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

Ե Ե Դ Ե Գ Ե Զ — 1 9 2 9

ՊԵՏՏՐԱՏԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱՐԱՆ
ՑԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

Պատվեր № 591

Տիրաժ 1500

Գրառեպլար № 2143 Բ.

ՅԵՐԿՈՒ ԽՈՍՔ

Հայերեն լեզվով անասնապահության կոնտրոլային գործի վերաբերյալ ձեռնարկների բացակայութիւնը նկատի ունենալով, Հ. Ժ. Կ. Գյուղավարչութիւնը անհրաժեշտ է համարում հրատարակել տեղեկատու-գրքույկ կոնտրոլ ասիստենտների համար, վորը մեկ կողմից՝ կբավարարի նման ձեռնարկի պահանջը և. Հայաստանի կոնտրոլային գործի զարգացման համար յեւ մյուս կողմից՝ հենց գործի սկզբից միասնական կազմակերպչական ձեւ յեւ հաշվետվութիւն կստեղծի:

Հ. Ժ. Կ. Գյուղավարչութիւնն անհրաժեշտ է համարում նշել, վոր կոնտրոլային գործի կազմակերպման սկզբունքային խնդրում նա հիմք է ընդունում ամբողջ Միութեան սահմաններում կոնտրոլային գործի կազմակերպչական ձեւի յեւ հաշվետվութեան միասնականութիւնը պահպանած լինելու նպատակով, և. Ռուսաստանի (РСФСР) Հողփողկոմատի ընդունած սկզբունքները, համաձայն կոնտրոլ. գործի վերաբերյալ տեղի ունեցած 1 յեւ 11 խորհրդակցութիւնների վորոշումների:

Գյուղավարչութեան

Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Գյուղացիական կաթնատնտեսության վերակազմակերպման պրոցեսսում կիրառվող զոոտեխնիքական ձեռնարկումների շարքում ամենակազմակերպողից մեկը՝ հանդիսանում է կոնտրոլ-ընկերությունների կազմակերպումը:

Կոնտրոլ-ընկերություններն ստեղծվելով Դանիալում (առաջին կոնտրոլ-ընկերությունը կազմակերպվել է 1895 թ.), սկսվեցին արագ կերպով տարածվել համարյա բոլոր այն լեռներում, վարանդ կաթնատնտեսության զարգացմանը մեծ ուշադրություն եր դարձվում:

Ռուսաստանում առաջին կոնտրոլ-ընկերությունը կազմակերպվել է 1905 թվին, իսկ 1926—27 թվին նրանց թիվը հասել էր արդեն 798-ի:

Անդրկովկասում մինչև խորհրդայնացումը կոնտրոլ-ընկերություններ չկային:

Կոնտրոլ-ընկերությունների հիմնական նպատակն է՝ կազմակերպել արդյունաբեր կաթնատնտեսություն:

Հիշյալ ինդիքը լուծող հիմնական դեմքը հանդիսանում է կոնտրոլ-ասիստենտը՝ ռացիոնալ կերակրման, խնամքի և կաթի արտադրանքի հաշվառման միջոցով:

Գյուղացիական տնտեսություններն իրենց հետ անմիջականորեն կապված կոնտրոլ-ասիստենտի միջոցով սովորում և իրենց տնտեսության մեջ կիրառում են գործնականորեն իրագործելի բոլոր անասնապահական ձևերը՝ կաթի արտադրությունը բարձրացնելու համար:

Վոր իսկապես կոնտրոլ-ընկերությունների միջոցով կարելի չէ բարձրացնել կաթի արտադրությունը, յերևում է հետևյալ ամյայններից.—

Շ Ր Զ ա ն	Տարիները	Կովերի թիվը	Միջին հաշվով 1 կովից տարեկան		
			կ ա թ կիլ.	ձարակի %	ձարակ կիլ.
Ռբբինկսի կաթնատնտեսական միություն	1925/26	431	2117	4,15	57,86
	1926/27	775	2717	4,2	114,24
			+600	+0,05	+26,35

Ծ. Հայաստանում կոնտրոլային գործը նոր է սկսվում: Ըստ Հ. Ժ. Կ-ի պլանի, այդ առաջին հերթին պետք է սկսվի արդյունաբերական կաթնա-

տնտեսական շրջաններում, նպաստելով այդ շրջանների կաթնատնտեսության վերականգնութանը—հիսպորտային շվեյցարական պանրի արտադրանքի ավելացման ուղղութիւնով:

Այդ շրջաններում կոնտրոլ-ընկերութիւնները պետք է կազմակերպվեն կոոպկազմակերպութիւնների ստորին ցանցին (կաթնարտաներին) կից, վորոնց շուրջն էլ կենտրոնացվում են ազրո-զոոտեխնիքական ձեռնարկումների կոմպլեքսը:

Ազրո-զոոտեխնիքական աշխատանքների խորացման ղուղընթաց, ստորին ցանցի ներսում և շուրջը կազմակերպվում են կոոպերատիվ-կոլեկտիվ միութիւններ, վորոնք դեպի այդ զոոտեխնիքական բույնը կներգրավին գյուղացիական նոր տնտեսութիւններ: Խորացրած զոոտեխնիքական աշխատանքի հետեանքով այդ բները պետք է դառնան բարձր արտադրողականութիւն տոնմացու տավարի աղբուր, այգիսիք, ավելի յետ մնացած շրջաններին մատակարարելու համար:

Այսպիսով, կոնտրոլ-ընկերութիւնների աշխատանքի լերկորդ արդյունքը հանդիսանում է կաթնատու նախրի կատարելագործումը և նրանցից բարձրարժեք տոնմացու անասուն ստեղծելը:

Կոնտրոլային գործի հիմքը դնելու համար Հ. Ժ. Կ.-ը և Պանիր-Յուդ Կենտրոնը միասին, գյուղերիտ և գյուղատնտեսական դպրոցներ ու տեխնիկումն ավարտածներից պատրաստել են կոնտրոլ ասիստանտների մի կադր, վորոնք արդեն անցել են գործնական աշխատանքի:

Լուս ընծավորդ այս «Տեղեկատուլի» նպատակն է ոգնել այդ կադրին: «Տեղեկատուն» պետք է լրացվի տարեց-տարի, կոնտրոլ-միութիւններում տարվող ամենորլտ աշխատանքերի ժամանակ:

«Տեղեկատուն» կազմելիս հիմք է ընդունված Ս. Ռուսաստ. Յուդմիութիւն կենտրոնի կողմից ընդունված և հրատարակված «Техническая Инструкция для контроль-ассистента» գրքույկը, վորի մեջ, «Տեղեկատուն» կազմելիս, կատարված են մի շարք եական փոփոխութիւններ և լրացումներ, նկատի ունենալով տեղական պայմաններն ու պահանջները: Յուդկենտրոնի կողմից ընդունված վարսակային կերի միավորը փոխարինված է դարու միավորով՝ ըստ Հանսոնի, համաձայն Ս. Հայաստանի Հողփողկոմատին կից անասնաբուժական կոմիտեյի վորոշման, և վորպես ավելի մատչելի մեր գյուղացիական մասսաներին:

«Տեղեկատուլի» մեջ կատարված հետեյալ փոփոխութիւնն այն է, վոր նորմալ, առաջին և լերկորդ ծին կովերի համար կլմելու մինիմալ տեղողութիւնը սահմանված է 7 ամիս կոնտրոլ. տարվա ընթացքում (փոխանակ 8-ի, վորն ընդունված է Յուդկենտրոնի կողմից), նկատի ունենալով տեղական կովերի լակտացիայի կարճատեութիւնը:

Լրացումներ վերաբերում են զլխավորապիս կերակրման, դաստիարակման և կերարածինների տնտեսական դնահատման ձեերին:

Ներկա «Տեղեկատուն» կազմելիս, բացի Յուդկենտրոնի հիշյալ գրքույկից, ոգտագործված են նաև հետեյալ գրքերը. 1. А. Митропольская—«Контрольные Т-ва в молочном скотоводстве, их организация и ведение, 2. Ларс Фредериксен—«Расчет зимнего корма для молочного скота» և 3. Христенсен—«Учение о контроле».

ԿՈՆՏՐՈԼ-ԱՍԻՍՏԵՆՏԻ ՏԵԽՆԻԲԱԿԱՆ ՀՐԱՅԱՆԳ

ԿՈՆՏՐՈԼ-ԱՍԻՍՏԵՆՏԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Կոնտրոլ-ասիստենտի պարտականությունն է՝

1. Կատարել կոնտրոլի լենթակա յուրաքանչյուր կողմի արտադրողականության ճիշտ հաշվառումը.

2. Հաջողացնել նորմալով կերակրելը.

3. Հետևել, վոր կողերին ժամանակին և կանոնավոր զուգավորեն և ցամաքացնեն (աշխատել, վոր կողի ծնունդը կատարվի ամենաձեռնառու ժամանակը, նկատի առնելով կաթի վաճառման պայմանները և կերերի պաշարը).

4. Կատարել կաթնատու տավարի խոտանում և նախիրի ընտրություն՝ արտադրականության հաշվառման տվյալներին հիման վրա.

5. Հետևել ընկերության կամ կոնտրոլ-սեկցիային պատկանող բոլոր ցուլերի պահվածքին ու ոգտագործմանը. ղեկավարել նրանց ճիշտ կերակրումն ու զուգավորումը, և ցուլեր պահող տնտեսություններն այցելելիս ժամանակին բոլոր տեղեկությունները մտցնել որագրի և կայանում գտնվող հաշվառման տետրի մեջ՝ ղեկավարվելով Պանիր-Յուդ Կենտրոնի հրահանգներով.

6. Աջակցել, վոր ընկերության (սեկցիայի) անդամները կանոնավոր դաստիարակեն իրենց հորթերին, ճիշտ կերակրեն ու պահեն: Կազմակերպել հորթերի մեծածման մրցումներ, այս դեպքում առաջնորդվելով հատուկ հրահանգներով.

7. Զգտել բարելավելու տավարի պահվածքը (գոմը լուսավոր և բարելավ դարձնել, աացիոնալ գոմեր կառուցել).

8. Մտցնել սահմանված ձևով բարեխիղճ կոնտրոլային հաշվապահություն.

9. Ճիշտ կերպով գրանցումներ կատարել տոմսական գրքերում, լեթի ալգախիք կան.

10. Սահմանված ձևով ժամանակին հաշվետվություն ներկայացնել.

11. Աջակցել և մասնակցել ուրիշ զոտոտեխնիքական ձեռնարկումներին, ինչպես որինակ՝ ցուցահանդեսների, ցուցադրումների, տարեկան մրցումներին, կոլեկտիվ նախիրների կազմակերպման և այլն:

ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՆՏՐՈԼԸ

Արտադրականության հաշվառման ժամանակ վորոշում են կիթը, նրա ճարպի % -ը և որվա կերցված կերի քանակը:

1. Արտադրականութեան հաշվառման ժամանակ կոնտրոլի լինթակա տնտեսութիւնը պիտի այցելել ամիսը մեկ անգամից վոչ պակաս: Տարբեր այցելութիւններն միշտ ընկնող ժամանակամիջոցները պետք է մոտավորապէս իրար հաժմասար լինեն: Այցելութեան ժամկետը տնտեսութեանը հաշտնի չպետք է լինի:

2. Այցելութեան ժամանակը հարմարեցվում է տավարի լերեկոյան կերակրմանն ու կթելուն, և տեղում է մի ամբողջ օր:

3. Այցելութեան ժամանակ կոնտրոլ-ասիստենտը անձամբ ներկա չէ լինում բոլոր նոյնի կթելուն:

4. Կիթերը կշռվում են մինչև 0,1 կիլ. ճշտութեամբ:

5. Նոր ծնած կովերի կիթերը կշռվում են վոչ շուտ, քան ծնելուց 3 օր հետո:

6. Կաթի ճարպի $\frac{1}{10}$ -ը վորոշելու համար լուրաքանչյուր կովի լուրաքանչյուր կիթից, առանձին կշռելուց հետո, ուղղակի կաթնամանից վերցնում են կաթի նմուշը: Ծնելուց հետո նմուշ վերցվում է 8 օրից վոչ շուտ:

7. Յուրաքանչյուր կովի ամբողջ օրվա կաթի միջին նմուշն ստանալու համար անհրաժեշտ է կաթը խնամքով խառնել և վերցնել չափաբաժանով կամ կիլո-պիպետով կիթին համապատասխան քանակով, այսինքն՝ որական կիթի լուրաքանչյուր կիլոից վորոշ քանակութեան խոր. սանտ. կաթ: Նմուշը վերցնում են այսպէս. լինթագրենք կովի կիթը որական 15 կիլ. և, հետևաբար անհրաժեշտ քանակութեան նմուշ ստանալու համար պետք է ամեն մի կիլոգրամ կաթից վերցնել 3 խ. ս., կամ ամեն մի կիթից հետևյալ քանակութեամբ.

Առավոտյան կիթը—6 կիլ. —նմուշ 18 խ. ս. կաթ.

Կետրին՝ » —4 » — » 12 »

Յերեկոյան՝ » —5 » — » 15 »

Ամբողջ օրը՝ 15 կիլ. —նմուշ 45 խ. ս. կաթ.

8. Վորպենդի շոգ ժամանակ կաթի նմուշը չփչանա, խորհուրդ են տալիս նմուշի մեջ լցնել 2 կաթիլ ֆորմալինի 40 $\frac{1}{10}$ -ալին լուծուկով:

Անալիզից առաջ պետք է կաթը տաքացնել և խնամքով խառնել: Նմուշները պահվում են կոնտրոլ-ասիստենտի մոտ՝ հով տեղում:

9. Ծառայի $\frac{1}{10}$ -ի վորոշումը կատարվում է Դերբերի թթվային յեղանակով:

10. Աշխատանքից հետո բոլոր գործիչները՝ պիպետները, բուսիրտները, շէրը և այլն խնամքով պետք է լվացվեն և չորացվեն:

11. Կերակրելու ժամանակ կոնտրոլ-ասիստենտը կշռում է ամեն մի կովին արվող կերը:

Կերցվող կերի ծախսի ավելի ճիշտ հաշվառում կատարելու համար անհրաժեշտ է աշխատել, վոր կոնտրոլի լինթակա լուրաքանչյուր տնտեսութիւն ունենա այնպիսի մսուրներ, վորոնցից կերը հեշտութեամբ չթափվի և չփչանա:

12. Կերերը կշռելուն զուգընթաց վորոշվում է նրանց անհրաժեշտ կերի միավորներով:

13. Կերի միավորը հաժմասար է 1 կիլ. դարու: Ոգտվելու համար «Տեղեկատու» մեջ տրվում է Հաստի աղյուսակը, Յեթի վորեն շրջանի տե-

դական կերերի համար կան փորձնական կայանները անալիզները տվալներ, ապա կոնտրոլ-ասխատեսները կարող են ողջովել այդ տվյալներին անմիջականորեն ղեկավարող կազմակերպության թուլությունները:

14. Յուրաքանչյուր տարի, նախքան դոմային պահվածքին անցնելը, կոնտրոլ-ասխատեսները տնտեսաառերը հետ միասին պարզում են կերերի գոմային կերակրման ամբողջ պաշարը շրջանի համար, հաշվում են կենդանուն անհրաժեշտ լուրաքանչյուր տեսակի կերի քանակը, ցույց են տալիս ձեռք բերելիք կերի քանակը, կերերի նախահաշիվը մտցվում են «հաշվառման տետրակում» և ընկերության միացյալ կերի պլանում: Յուրաքանչյուր տնտեսությունում կերի հաշիվը պարզելիս անհրաժեշտ են նկատի ունենալ տնտեսությունում բոլոր առանձնահատկությունները, որինակ՝ ձիու սնունդը, աշխատանքի ընդունելը, արգելք տարին բոլոր կապած են կերակրվում, թե՛ միայն ձմռանը և այլն:

ՆՈՐՄԱՅՈՎ. ԿԵՐԱԿՐԵԼԸ

15. Որական կիթը պարզելուց հետո կոնտրոլ-ասխատեսներն ամեն մի կովին համար կազմում են հետևյալ ժամանակաշրջանի որական կերարաժեշտը, նկատի առնելով կովի ծնելու ժամանակը, կենդանի քաշը, կերերի պաշարն ու արժեքը և այլն: Ռացիոներ պետք են կազմված լինի այնպես, վոր հնարավորություն տա կովին իր արտադրական ընդունակությունը լրիվ կերպով ցուցահանելու: խորհրդային և կոլեկտիվ տնտեսություններում կարելի չեն կերառել լսմբական կերակրում:

Ռացիոներ կազմվում են դարու կերի միավորներով՝ համաձայն գրքում արված սխեմայի:

16. Արտոի կերի միավորները և սպիտակուցի չափը վորոշվում են թեորհալի հաշիվներով, նկատի ունենալով կովի կենդանի քաշը և կաթի քանակը:

Մեկ որվա արտոի սննդարժեքը բազմապատկվում են արտադրանի շրջանի որերի թվով: Յեթե արածելու շրջանում լրացուցիչ կեր են ստանում գոմում, այդ կերի սննդարժեքը՝ արտահատված կերի միավորներով և սպիտակուցով՝ դուրս են հանվում արտոի ընդհանուր սննդարժեքից:

17. Կենդանի քաշի վորոշումն ըստ Կլուվեր-Շտրաուսի կատարվում են տարեկան 2 անգամ՝ կոնտրոլային շրջանի ընթացքում, մեկը աշնանը՝ դոմային պահվածքին անցնելիս, մեկն էլ գարնանը՝ առաջին անգամ արտո դուրս հանելիս:

ՈՐԱԳԻՐ ՊԱՆԵԼԸ

18. Կովերի կիթերի և կերակրման վերաբերյալ տվյալները, այլև ուրիշ տեղեկությունները պետք են իսկույն ևեթ քիմիական մատիտով գրվեն կոնտրոլ-ասխատեսների որագրի մեջ: Որագրի «կոնտրոլ» որը իսկապես տնտեսությունում մեկ արվում ենք սլոնյակը լրացնելիս մտցվում են կոնտրոլ որվա կերերի ծախսը կիլոգրամներով և կերի միավորներով՝ մինչև 0,1 կիլոգրամ թյամբ:

19. Այն դեպքում, յերբ տնտեսաառերը ցուցմունքներով, հետևյալ որվա համար սահմանված կերարաժեշտը չի կերառվել ամբողջ կոնտրոլային

Ժամանակաշրջանի ընթացքում և տեղի չի ունեցել այս կամ այն փոփոխութիւններ, կոնտրոլ-ասիստենտը, չեթե հաճատում և տնտեսատիրոջ ասածներին, որագործի համապատասխան սյուսնակում նշանակում և կոտորակի ձևով, վորտեղ իբրև համարիչ գրվում և կերի քաշը, վորը վորոշված և կոնտրոլի որը, իսկ հայտարար՝ ամբողջ Ժամանակաշրջանի կերերի քաշը, հաշվելով տնտեսատիրոջ ցուցմունքները:

20. Որագործի «հետևյալ շրջանի համար նշանակված կերաբաժինը» յերեսում անաշխատան գրվում և հանձնարարված կերաբաժինը «նորմա» սյունակում գրվում և կերի միավորների և սպիտակուցների քանակը, վորն անհրաժեշտ և տվյալ կովի՝ կենդանի քաշի և կիթի համար: Յեթե տնտեսութեան մեջ կերակրումը ճիշտ և տարվում, փաստական կերաբաժինը պետք և նորմային հավասար լինի:

ՏՆՏԵՍԱՏԻՐՈՋ ԳՐԱՆՑՈՒՄՆԵՐԸ

21. Գոնտրոլ-ասիստենտը պետք և սովորեցնի տնտեսատիրոջը, վոր նա գրանցումներ կատարի արտագրողականութեան հաշվառման տետրակի մեջ: Միևուրեք տետրակում կոնտրոլ-ասիստենտը համապատասխան յերեսում իր ստորագրութեամբ մտցնում և կոնտրոլի տվյալները և անդեկտիվները գլխավոր մատյանից: Այդ բանը անհրաժեշտ և խիստ կերպով կատարել՝ տնտեսատիրոջ և կոնտրոլ-ասիստենտի միջև ծագող թյուրմացութիւններից խուսափելու համար: Յեթե կոնտրոլ-ասիստենտի գրանցումները խիստ տարբերվում են տնտեսատիրոջ գրանցումներից, պետք և պարզել գրապատճառը:

22. Որագործում գրի առնված բոլոր տվյալները գրանցվում են գլխավոր մատյանում, և վորպեսզի այդ աշխատանքը բաշխվի հավասար Ժամանակամիջոցների վրա, պետք և գրանցումները կատարել մատյանի մեջ իսկուր և եթե՝ տնտեսութեան կոնտրոլը վերջացնելուց հետո: Պետք և իբրև կանոն ընդունել, վոր տնտեսութեան կոնտրոլային հաշվառումը համարվում և վերջացած միայն այն Ժամանակ, յերբ տնտեսութեան վերաբերյալ բոլոր տվյալները գրապված են գլխավոր մատյանում:

ԳԼԽԱՎՈՐ ՄԱՏՅԱՆ ՊԱՇԵԼԸ

23. Որագործի և գլխավոր մատյանի բոլոր վերնագրերը (տիրոջ ազդանունը, կովի անունը, մայրը, հայրը և այլն) լրացվում են մանրամասնորեն. այսպես՝ տիրոջ ազդանունը վերնագրի տակ գրվում և անունը, հայր-անունը և ազգանունը: Յուրաքանչյուր կով, վոր կոնտրոլի տակ և տանվում, տանում և իր ձեռք, վորը նսում և նրա վրա մինչև կյանքի վերջը: Թյուրմացութիւններից խուսափելու համար այս կամ այն պատճառով կոնտրոլից դուրս յեկած կովի ձեռք մեկ ուրիշին չի տրվում:

24. Գոնտրոլային Ժամանակաշրջանի սկզբում գլխավոր մատյանում վորոշվում և յերկու կոնտրոլների միջև ընկած որերի թիվը: Յեթե ամիսը մեկ անգամ և կոնտրոլ կատարվում, այդ դեպքում կոնտրոլային Ժամանակաշրջանը հավասար կլինի որացուցային ամսին: Ժամանակաշրջանի ընթացքում լեղած կիթերի քանակը պարզելու համար Ժամանակաշրջանի սկզբի և վերջի որական կիթերը գումարվում են և գումարը քաժանվում

և 2-ի. ստացված թիվը բազմապատկվում է ժամանակաշրջանի որերի թվով. որինակ՝

Ժամանակաշրջանի սկիզբը—12 կիլ.

» վերջը—10 »

կունենանք —22 կիլ.

Բաժանելով 22-ը 2-ի վրա, կստանանք 11 կիլոգր. զա կլինի ժամանակաշրջանի միջին որական կիթը: Բազմապատկելով 11 կիլ. ժամանակաշրջանի որերի թվով, լինթադրենք 28-ով, կստանանք ժամանակաշրջանի ամբողջ կաթի քանակը՝ հավասար 308 կիլոգրամի:

25. Կոնտրոլային ժամանակաշրջանի տեղում թվում են հաշվետու տարվա սկզբին և վերջին՝ կլինի սովորականից կարճ և տարբեր կենդանիների համար տարբեր տևողությամբ: Հաշվետու տարվա վերջում վերջին այցելության ժամանակ զրանցված կիթերի և կերերի քանակը պետք է հաշվել, վոր վերաբերում են թե՛ հաշվետու տարվա կոնտրոլային ժամանակաշրջանի վերջին և թե՛ հետևյալ տարվա կոնտրոլային ժամանակաշրջանի սկզբին: Յնթադրենք, վոր հաշվետու տարում վերջին կոնտրոլը չեղել և սեպտեմբերի 13-ին և ալդ որվան կիթը լեղել և 4 կիլոգրամ, իսկ հետևյալ տարվա առաջին կոնտրոլը հոկտեմբերի 13-ին և կիթը լեղել և 3 կիլոգրամ: Անցյալ տարվա վերջին կոնտրոլային ժամանակաշրջանը կլինի 30—13=17 որ. իսկ նոր տարվա առաջին կոնտրոլային ժամանակաշրջանը կլինի 13 որ: Ժամանակաշրջանի միջին կիթը կլինի $4+3=7:2=3\frac{1}{2}$ կիլոգրամ:

26. Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված մեկ տոկոսանի կաթի քանակը պարզելու համար այսպես են անում. ժամանակաշրջանի սկզբի որական կիթը 10 կիլ. $4,00\%$ ճարպով որական տալիս և $10 \times 4,0 = 40,0$ կիլոգր. 1% կաթ. ժամանակաշրջանի վերջի որական կիթը 12 կիլ. $3,80\%$ ճարպով կտա՝ $12 \times 3,8 = 45,6$ կիլ. 1% կաթ, իսկ ընդամենը $40 \times 45,6 = 85,6$ կիլ., վորը բաժանելով 2-ի, կստանանք 42,8 կիլ. 1% կաթ մեկ որում, իսկ ամբողջ ժամանակաշրջանում՝ $42,8 \times 28 = 1198$ կիլ. ստորակետով 2 թվանշան զատելով (100-ի բաժանելով) կստանանք ժամանակաշրջանի ամբողջ ճարպի քանակը 11,98: Ծարպի միջին $\%$ -ը ստանալու համար 1% կաթի քանակությունը, 1198 կիլ. բաժանվում է ամբողջ ժամանակաշրջանի կիթերի վրա, այսինքն՝ 308-ի, և ստացվում է 3,889, վորը կլուսացնելով կստանանք ճարպի միջին $\%$ -ը—3,89:

27. Գովի ծնելուց սկսած կոնտրոլային ժամանակաշրջանի կաթի և ճարպի քանակությունը պարզվում է մոտակա կոնտրոլային վորուման կիթը բազմապատկելով կիթի որերի թվով: Գովի ցամաքելուց առաջ կիթը հաշվվում է մինչև այն որը, չերը կոմն որական մի անգամ և կիթվում է ստվորում վերջին կիթի որ ժամանակաշրջանի կաթի քանակությունը հաշվելու համար ցամաքեցնելու որվա կիթը վերցվում է տնտեսատիրոջ գրանցումներին:

28. Ժամանակաշրջանի ընթացքում կերցված կերի քանակը պարզվում է որական կերաբաժինը ժամանակաշրջանի որերով բազմապատկելով:

Այն դեպքում, չերը կոնտրոլային ժամանակաշրջանի ընթացքում կերաբաժինները փոփոխություն չեն չերթարկվել և տնտեսատիրոջ ցուցմունքներին կարելի չե հավատար, կոնտրոլատիստները որադրից զլխավոր

մատյանի մեջ և անցկացնում կոտորակի հայտաբարները, վորոնք գրված են «կերի կշիռը կոնարովի որը» սյունյակում (տես § 19):

29. Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված կաթի դրամական գնահատումը կատարվում է Պանիր-Յուզ գործարանների գներով, համապատասխան ընդունված հաշվի միավորի, այսինքն՝ 1 կիլոգրամ կաթի գինը, 1 կիլոգր. ճարպի գինը, կամ կիլոտոկոսի գինը: Ծանոթության մեջ գրվում է թե հաշվի լինչ միավորով են ոգտվում:

Յեթե քաշած կաթը վերադարձվում է կաթ բերողներին, անհրաժեշտ է կաթի դրամական գնահատման ժամանակ կաթի պանրագործարանի գներն ազելացնել քաշած կաթի գինը մեկ միավորի հաշվով: Այն ամիսներին, յերբ գործարանը չի աշխատում, կաթի գինը վորոշվում է շուկայի միջին գներով:

Յեթե հնարավոր չէ կաթի լրացուցիչ վճարը վորոշել, գները ցույց են տրվում առանց լրացուցիչ վճարի, բայց այդ մասին անում են համապատասխան նկատողություն:

30. Կոնարովային ժամանակաշրջանում կերցված կերի արժեքը հաշվում են տեղական շուկայի գներով:

31. Արոտի դրամական գնահատումը կատարվում է արոտային շրջանում փաստորեն կատարված ծախսերի հիման վրա, այն է՝ արոտի կապալավարձ, նախարպահի վարձատրություն և այլ ծախսեր: Արոտի արժեքը դուրս է բերվում ամբողջ արոտային ժամանակաշրջանի համար:

32. Յուզի քանակությունը վորոշելու համար ոգտագործում են այս ֆորմուլան. լուղի քանակը = $\frac{\text{կաթի քանակ} \times (\text{ճարպի } \%) - 0,3}{85}$

յուղի քանակը վորոշվում է մինչև 0,01 կիլոգր. ճշտությամբ:

33. Տարվա գումարներն ստացվում են ուղղահայաց սյունյակների բոլոր թվերը գումարելով, բացառությամբ 3 և 4 սյունյակների (որվա կիթը և ճարպի տոկոսը), վորոնց վոշ թե գումարը, այլ միջին թիֆն է վորոշվում: Վորպեսզի ստացվի միջին որական կիթը, որինակ, տարվա ընթացքում, պետք է տարվա կաթի քանակը բաժանել տարվա որերի վրա:

Ճարպի միջին $\%$ -ը տարվա ընթացքում դուրս է բերվում 1% կաթի քանակը տարեկան անարատ կաթի քանակի վրա բաժանելով:

34. 100 կերի միավորի կերոգտագործումը հաշվելու համար ոգտվում են հետևյալ ֆորմուլայով:

$$100 \text{ կերի միավ. ոգտագործ.} = \frac{\text{կաթի քանակ} \times 100}{\text{կերի միավ. քանակը}}$$

35. Տնտեսության մեկ կիլոգրամ կաթի ինքնարժեքը վորոշելու համար նկատի լն առնվում միայն կերի ծախսը:

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒՔՅՈՒՆ

36. Կոնարով-ախտեսնող հաշվետու յի ընկերության կամ կաթնարանի վարչության առաջ տարեկան մեկ անգամ՝ վոշ ուշ նոյեմբերի 15-ին, իսկ ընկերության կամ կաթնարանի վարչությանը Պանիր-Յուզ Կենտրոնի առաջ, յիթե մտնում է նրա ցանցի մեջ, և հողորգանների առաջ, յիթե ընկերությանը չի մտնում Պանիր-Յուզ Կենտրոնի ցանցի մեջ:

Ամբողջ նախքի տարեկան միջին գումարները, բայց վոշ տոանձին

կովերի, այլև ընդհանուր տեղեկութիւններ կոնսուլ միաթիւան կամ սեկցիայի մասին միաժամանակ տրվում են շրջանալին դուռլաւանտսին:

37. Տարեկան հաշվետւթիւնը հաշվվում է հոկտեմբերի մեկից մինչև հետևյալ տարվա սեպտեմբերի 30-ը և պարունակում է հետևյալը. 1. տեղեկադիր տարեկան գումարները, 2. հաշվետվութիւնը ըստ քարտի, 3. արտադրողների ցուցակը, 4. տարեկան գումարներ մատղաշներին վերաբերյալ:

38. «Տարեկան գումարները» բլանկի մեջ սկզբում մտցնում են նորմալ կովերը, ըստ առանձին սյունյակներին դուրս և բերվում նրանց գումարները և միջինը 1 կովի համար: Մի քիչ ներքև գրվում են առաջին ծին կովերը և նրանց գումարներն ու միջինը նույնպէս դուրս են բերվում, ապա լերկորդ ծին կովերը և նույնպէս գումարներն ու միջինը:

Այդ բաժիններից լուրագրանշուրի մեջ կովերը մտցվում են ճարպի քանակի նմադման կարգով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Նորմալ տարեկան կովեր են համարվում այն կովերը, վորոնք կոնսուլին տակ են լեղել ամբողջ հաշվետու տարին և 3 ծինից պակաս չեն, ըստ վորում 3-րդ ծինը արտի տեղի ունեցած լինի հաշվետու տարվա 7-րդ ամսից վոչ ուշ, և վորոնք կթվեն 7-ամսից վոչ պակաս:

39. Մեկ նորմալ կովի միջին տվյալները դուրս բերելիս անհրաժեշտ է առանձին սյունյակներին գումարները բաժանել նորմալ կովերի թվի վրա: Իսկ ճարպի միջին տոկ-ը վորոշվում է ամբողջ մեկ տոկոսանի կաթի քանակը նորմալ կաթի քանակի վրա բաժանելով: Կերպտագործումն ըստ կաթի և ըստ ճարպի դուրս են բերվում նույնպէս բոլոր նորմալ կովերի կաթի քանակը 100-ով բազմապատկելով և ստացածը բաժանելով ամբողջ նախրին կերպված կերի միավորների քանակի վրա: Նույնպէս ամբողջ նախրի գումարների հիման վրա դուրս են բերվում միջին կովի 1 կիլոգրամ կաթի ինքնարժեքը:

ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ՅԵՎ ՀԱՇՎՈՒՄՆԵՐԻ ՃՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

40. Վորոշումներն ու հաշվումները կատարվում են հետևյալ ճշտութեամբ՝

1. Որագրի մեջ բոլոր տվյալները գրանցվում են մինչև 0,1 կիլ. ճշտութեամբ:

II. Գլխավոր մատյանի մեջ ըստ ժամանակաշրջանների ա) կովիտ. հյուլթալի, կանաչ կերերը, բոլոր կերերի կերի միավորները, կաթը, մեկ թուկոսանի կաթը մինչև 1,0 կիլոգ. ճշտութեամբ. բ) ուժեղ կերի քաշը, ամբողջ սպիտակուցի քանակութիւնը կերերի մեջ, ճարպի տոկ-ը մինչև 0,1 կիլ. ճշտութեամբ, գ) տարեկան գումարներում. բոլոր տվյալները մինչև մեկ միավորի ճշտութեամբ՝ բացառութեամբ տարեկան ճարպի քանակի, ճարպի միջին տոկ-ի, կերոգտագործումն ըստ ճարպի, վորոնք դուրս են բերվում մինչև 0,01 ճշտութեամբ, իսկ մեկ կիլոգրամ կաթի ինքնարժեքը դուրս են բերվում մինչև 0,1 կիլոգ. ճշտութեամբ:

ԿՈՆՏՐՈՒԱՍԻՍՏԵՆՏՆԵՐԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆԲԸ

41. Կոնսուլ-ասիստենտը պարբերաբար ղեկուցներ է կարդում ընկերութիւն կամ սեկցիայի անդամների ընդհանուր ժողովում՝ հաղորդելով

նրանց իր աշխատանքի ընթացքում պատահած հետաքրքիր դեպքերը, ինչպես և պակասությունները և նրանց վերացնելու ճանապարհները:

42. Առանձնապես պատասխանատու աշխատանք է կոնսրու-ասիստենտի համար տարեկան ժողով գումարելը, վորտեղ մանրամասն քննվում են ընկերության աշխատանքի տարեկան արդյունքները և հետևյալ տարվա աշխատանքի պլանը:

43. Տարեկան հաշվետվությունը և աշխատանքների պլանը նախապես ներկայացվում է ընկերության կամ արտելի վարչությանն ի հաստատություն և դրանից հետո դրվում է անդամների ընդհանուր ժողովի քննությանն ու հաստատությանը:

44. Հաշվետվությունները պահվում են ընկերության կամ արտելի դրածերում: Հաշվետվության պատճենը, կոնսրու-ասիստենտի և ընկերության կամ արտելի վարչության նախագահի ստորագրությամբ, ուղարկվում է Պանիր-Յուզ Կենտրոն ղեկավարների 15-ից վոչ ուշ:

45. Ցանկալի յե կոնսրուլային աշխատանքի տվյալները ժողովրդին հասկանալի և համառոտ ձևով կախել կոոպերատիվների, շրջգործկոմիների շենքերի պատերին:

46. Կոնսրուլ-ասիստենտը մեծ ուշադրություն պետք է դարձնի վերացնելու զեղչկուհիների գյուղատնտեսական անգրագիտությունը, վորից և կախված է տնտեսության մեջ կիրառվող այս կամ այն բարելավման հաջողությունը: Դրա համար պարբերաբար կազմակերպվում են ցուցադրական ձեռնարկումներ կթելու, հորթների մեծացման վերաբերյալ և դանադան մըրցումներ կանանց ակտիվի մասնակցությամբ:

47. Հասարակական աշխատանքներին ուշադրություն դարձնելով, կոնսրուլ-ասիստենտը չպետք է մոռանա, վոր իր հիմնական աշխատանքը կոնսրուլն է և ամեն մի ուրիշ աշխատանք կարող է տանել այն սահմաններում, վոր չխանգարվեն իր ամիջական պարտականությունները:

**ՀԻՄԱԿԱՆԳ ԿՈՆՏՐՈՒ-ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ
ԳՐԱՄԱԿԱՆ ՀԱՅԻՎՆԵՐԸ ՊԱԿԵԼՈՒ ՅԵՎ ՀԱՅՎԵՅՎՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՄԵՍԻՆ**

Ա. ՊԱՐԶԱՅՐԱԾ ՀԱՇՎԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

1 ԸՅԳԻՊԱՅՈՒՄ ԳՈՒՅՄՈՒԾՔՆԵՐ

1. Բացի կոնտրոլ-ասիստենտի հատուկ հաշվետվությունից, վորդյ նա հաշվառման և լինթարկում իր կատարած ձեռնարկումները, կոնտրոլ-անասնարուծակա՞ն ընկերությունը պետք է տանի նաև վոչ բարդ հաշվապահություն՝ արժեքների դրամական հաշվառման նպատակով:

2. Ընկերության պարզ ընթացիկ հաշվապահության ծավալը կախված է արժեքների աճի տեսակներից, վորոնք կան ընկերության տնտեսական գործունեություն մեջ: Այդ արժեքները հետևյալներն են. ա) մեուլալ ինվենտար և գույք, բ) կենդանի ինվենտար, գ) կանխիկ դրամ, դ) կերեր և այլ մթերքներ: Այսպիսով, պարզ հաշվապահության խնդիրը պետք է լինի՝ արժեքների հաշվառումը: Դրա համար պետք է ունենալ 3 հիմնական մատյան՝ 1. ինվենտարի, 2. դրամարկղի և 3. մթերքների համար:

3. Գրանցումները պետք է կատարել աճպես, վոր նրանցից պարզ յեռևա, թե ընկերության վճի ձեռնարկության հաշվին է կատարված արժեքները այս կամ այն ծախսը և կամ վճի ձեռնարկության համար է ստացված այս կամ այն արժեքը:

4. Դրա համար պետք է մատչաններում (դրամարկղի և մթերքների) ալև փաստաթղթերի մեջ գրանցելիս ցույց տալ, թե այս կամ այն արժեքը վճի ձեռնարկության հաշվին են ստացված կամ ծախսված: Գոյություն ունեցող ընկերությունները մոտավորապես ունենում են հետևյալ ձեռնարկումները. ա) կոնտրոլ-ասիստենտական կայան, բ) խողերի սոհմաբուծության, գ) բեղմնակայան, դ) փորձա-ցուցադրական ցանքներ, չե) մեքենաների վարձակետ, չ) ուժեղ կերերի և սերմերի մատակարարում (մթերքներ և կերեր) և այլն:

5. Յեթե ընկերությունն առաջին տարին չե, վոր աշխատում է, ապա նա պետք է ունենա հաշվեկշիռ (կամ լրիվ ինվենտար) անցած տարվա վերջին: Այդ նույն հաշվեկշիռը հանդիսանում է ընթացիկ տարվա սկզբի հաշվեկշիռը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Յեթե հեռանում են անձավորություններ, վորոնց անդրինության տակ գտնվում են արժեքներ՝ փող, գույք, մթերքներ և այլն, անհրաժեշտ է ստուգել ալք արժեքների քանակն ու վորակը: Յերբ վարչությունը արժեքները հանձնում է նոր ընդունող

անձնավորութիւններէ, կատարվում է նույնպիսի ստուգում, և այն ցուցակներէ տակ, վորոնցով արժեքները հանձնվում են, ստորագրում են թէ ընդունողը և թէ հանձնողը:

II Եճվեցեալի ցուցակագում (ձեզ Ն 1):

6. Յուրաքանչեւ հաշվետու տարւոյ վերջը կատարվում է կենդանի և մեռյալ ինվենտարի ցուցակադրում (վերստուգիչ հանձնաժողովի մասնակցութեամբ): Ցուցակադրման հետ միաժամանակ կատարվում է ինվենտարի գնահատում՝ ըստ իրական արժողութեան, սահմանվում է ամորտիզացիայի չափը և ցուցակից դուրս հանվում անպետք, կորած և փչացած ինվենտարը:

7. Կենդանի և մեռյալ ինվենտարի համար առանձին-առանձին ցուցակներ են կազմվում: Այդ յերկու կատեգորիաներն իրենց հերթին ստորաբաժանվում են հատուկ մասերի, նախած թէ ինվենտարը ինչ տեղ է դրանք (ընդմիակայանում, լաբորատորիայում և այլն): Ցուցակի տակ ստորագրում են թէ ստուգողը և թէ նրանք, վորոնց տնօրէնութեան տակ են գտնվում ցուցակադրված իրերը:

8. Ցուցակադրումների համար պահում են առանձին տետրակ կամ մատչան: Մատչանը կարող է ծառայել միջանի տարի:

III Դրամարկի մասշտաբ (ձեզ Ն 2):

9. Դրամարկի մատչանի մեջ համաձայն փաստաթղթերի դրի լին առնվում ստացված կամ ծախսված դրամական գումարները: Յուրաքանչեւը մուտքի և լիքի գումարի համար պետք է լինի համապատասխան փաստաթուղթ (անդրադրելի, հաշիվ, տեղեկանք, հաշվեդրժույկ և այլն):

10. Դրամ ստանալուց կամ վճարելուց հետո պետք է անմիջապէս դրի առնել դրամարկի մատչանում: Ամսի վերջին հաշվում են լիքի և մուտքի գումարները և դուրս է բերվում դրամի մնացորդը: Ընդհանրապէս դրամարկի մատչանը պետք է տանել այնպէս, վոր յուրաքանչեւը վայրկյան կարելի լինի պարզել դրամի մուտքը, լիքը և մնացորդը:

11. Դրամական դրածառութիւնների ժամանակ ամենակարեւոր նշանակութիւն ունեն փաստաթղթերը, վորոնք հաստատում են ստացված և տրված գումարների ճշտութիւնը, այդ պատճառով դրամական (ինչպէս նաեւ ուրիշ) փաստաթղթերը պետք է պահվեն խնամքով (փականքի տակ և այլն): Փաստաթղթերը պետք է կարվեն ժամանակաբարձական կարգով (մուտքի փաստաթղթերն առանձին, լիքիներ՝ առանձին):

12. Տարւոյ վերջին ստուգվում է դրամարկի կանխիկ դրամի քանակը և մնացորդը համեմատվում է դրամարկի մատչանի հետ:

IV Միքսի մասշտաբ (ձեզ Ն 3):

13. Այս մատչանում պահվում է ընկերութեան ունեցած բոլոր կերերի և մթերքների հաշիվը, դրանք են՝ ա) գնվող կերերը, թէ ընկերութեան կարիքների և թէ անդամներին մատակարարելու համար, բ) ցուցադրական հողատեսքերից ստացված մթերքները:

14. Այդ մատչանում ամեն մի տեսակի մթերքի համար առանձին հաշիվ է բացվում:

15. Ստացված մթերքները մատչանի մեջ են մտնում՝ համաձայն փաստաթղթերի՝ բեռնագրերի և հաշիվների (լիքի դրսից են գնված) և արձանագրութեանների (լիքի տնտեսութեան մեջ են արտադրված): Բաց թողնված մթերքներն սկզբում գրվում են բաց թողնելու որագրի մեջ, իսկ հե-

սոս դրանից եւ անցկացվում է մթերքի մատչանի մեջ: Որպէրի մեջամեն մի ձեռնարկման (խոզանոց, բեղմնակայան և այլն) համար բացվում է առանձին հաշիվ, վորտեղ ամեն անգամ գրվում է բաց թողնված մթերքը: Վորպեսզի որպէրից մթերքի մատչան անցկացնելու աշխատանքը հեշտանա, այն մթերքները, վորոնք վորոշ սահմանված չափով են բաց թողնվում, կարելի չէ մթերքի մատչանի մեջ անցկացնել մի անգամ ամսի վերջին:

Խնորքը ընկերութուններում պետք է պահել զրոյէկներ յուրաքանչիւր ձեռնարկման համար առանձին և նրանց մեջ գրել բաց թողնված մթերքները, ալլ կէտոայի իբրեւ կոնտրոլ մթերքները բաց թողնելու համար:

16. Վերադիր ծախսերը, ինչպես որին, մթերքների փոխադրութիւնը և այլ, գրում են ի հաշիվ այն մթերքի, վորի համար ծախսը կատարված է:

17. Խոտանված և փչացած մթերքները, այլ և չորանալու և թափվելու հետեանքով առաջացած պակասորդը լելք և գրվում մթերքի մատչանի համապատասխան հաշիվներում: արձանագրութիւններին հիման վրա:

18. Մթերքների լելքի և մուտքի ուղիղ գրված լինելն ստուգելու համար գրանցումները համեմատում են փաստաթղթերի հետ և պարզում մնացած մթերքների քանակը: Բաց թողնված կերերի քանակը, բացի դրանից, պետք է համապատասխանի սահմանված կերի նորմաներին:

19. Ստացված մթերքների ինքնարժեքը դուրս է բերվում՝ հաշվելով առքի գինը, վերադիր ծախսերը և ընդհանուր ծախսերը (վորոշ տոկոսային հարաբերութիւնը):

V Հաշիվներ Երմեարկների լելք ամեանների հետ:

20. Հաշիվներ կրիթհարների հետ. — Կոնտրոլ ընկերութիւն և արտելի, զուրդատնտեսական ընկերութիւն կամ միութիւն հաշիվային փոխհարաբերութիւն ժամանակ անհրաժեշտ է ունենալ հաշիվգրուէկներ արտելից, ընկերութիւնից կամ միութիւնից, վորտեղ պետք է գրել ընկերութիւն բոլոր ստացածներն ու վճարումները: Այս դեպքում հաշիվգրուէկը փոխաբերում է փաստաթղթին և հատուկ հաշիվմատչանի (ռեսկոնտրոլ):

21. Հաշիվներ պարտապանների հետ. — Յերը ընկերութիւնն իր անդամներին վարկով ուժեղ կերեր կամ սերմեր և մատակարարում, բաց թողնված մթերքների արժեքին համապատասխան ստացականներ և վերցնում նրանցից: Այդ ստացականներն անհրաժեշտ է առանձին գործի մեջ կարել: Այս դեպքում ստացականները կարող են փոխարինել անդամների անձնական հաշիվների հատուկ մատչանին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Յեթե կոնտրոլ ընկերութիւն պերսոնալն ունի ժամանակ և հնարավորութիւն, առանց գործին վնասելու, պարտքի գրանցումները հաշիվմատչանի (ռեսկոնտրոլ) մեջ անցկացնելու, ապա ալլ կարելի չէ խորհուրդ տալ միմիայն այն պայմանով, վոր այդ մատչանը մացնելու հետեանքով չեն վերանա հիշյալ հաշիվգրուէկները ու ստացականները: Հաշիվմատչանն ունի սովորական գրասենեկային գրքի ձև:

Բ. ԿՈՆՏՐՈՒԱՆԱՍՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Հաշիվետու տարվա վերջին ընկերութիւնը կատարում է իր տնտեսութիւն ինվենտարիզացիան, այսինքն՝ պարզում է դրամի, մթերքների և

կերերի, գույքի և ինվենտարի (կենդանի և մեռյալ), ընկերութեան պարագիծ և ստանալիքների փաստական առկա քանակը: Դրա համար կատարվում են հետևյալ աշխատանքը.—ա) գույքի և ինվենտարի գնահատումն ըստ իրական արժեքի, բ) կերերի և մթերքների գնահատումն ըստ ինքնարժեքի, գ) վերոշվում են հուսալի պարտքերը:

2. Զուգընթացաբար պարզվում է նաև հետևյալը.—ա) դրամի, մթերքների, գույքի և ինվենտարի պակասորդները և դրանց գումարը. բ) պարզվում է կասկածելի և անհույս պարտքերի գումարը. գ) վերոշվում է գույքի և ինվենտարի հանգցման գումարը:

3. Պակասող և ցուցակից դուրս հանվող նյութերի և իրերի համար կազմվում են համապատասխան արձանագրութիւններ:

4. Յեթե ընկերութիւնը չկարողանա կազմել տարեկան հաշվետվութիւն դրամարկղի և մթերքների մատուցանելի հիման վրա, ալդ դեպքում պետք է կազմի նաաուրնի հաշվեկշիռ փաստական՝ առկա միջոցների քանակն ստուգելիս ստացվող ավյալների հիման վրա (նաաուրնի հաշվեկշիռի ձևը տես յերես 26):

5 Իսկ ավելի մանրամասն թվական հաշվետվութիւն կազմելիս պետք է դրամարկղի և մթերքների մատուցանելից ջաղվածքներ անելով պարզել ընկերութեան չուրաքանչյուր ձեռնարկման մուտքն ու յեկքն առանձին, ալ և դուրս բերել ընկերութեան հաշվեկշիռը: Այդպիսի հաշվետվութիւն կազմելիս, բացի ջաղվածքներից, անհրաժեշտ է ունենալ տարվա ցկզրի հաշվեկշիռը և ինվենտարի ցուցակները: Հաշվետվութեան ֆաացած բոլոր հաշիվները դուրս կբերվեն ամփոփված նյութի հիման վրա:

6. Հիշյալ մատուցանելից ջաղվածքները կատարվում են ըստ հոդվածների, վորոնք ցույց են տրված տարեկան հաշվետվութեան համապատասխան հաշիվներում (դրամարկղի հաշվում և մթերքների հաշվում):

ԸՆԿԵՐՈՒՄՅԱՑ ԶԱՐԻԿԱՑ ԽԱՇՎԵՎՈՒՄՅԱՑ ԾԵՎԸ

ՇԿՏԻՎ

Հաշվեկշիռ տարեսկզբին

ՊԸՍՍԻՎ

Կանխիկ դրամ	80	Փոխառություն վարկ. ընկ-ից	400
Կաթ	—	Կաթնարտելի պարտքը . .	125
Կահույք	480	Ընդամենը . . .	525
Կենդանի ինվենտար . . .	510		
Նյութեր և կերեր	120	Դրամագլուխներ՝	
Ընկերութիւն տնտեսները .	—	Մուտքի վճարի	25
	—	Փայտվճարի	340
	—	Հարոտատու. գործիքներ	300
	—	Ընդամենը . . .	685
Հաշվեկշիռ	1180	Հաշվեկշիռ	1180

ՄՈՒՏԷ

Դրամադրդի հաշիվ

ՅԵԼՔ

Մնացել եր նախորդ տար- վանից	80	Մասված և տարվա ընթացք. Գումի կառուցման համար . .	512
Ստացված և տարվա ըն- թացքում՝		Խոզանոցի հիմնական վերա- շինութիւն համար . . .	88
Արտելից՝ կոնսրուկտիւստե- տի ռոճիկի համար . . .	840	Գնված և լարորատու. գոր- ծիքներ	—
Անդամավճարներ և փախ- վճարներ	60	Գնված և կերեր	380
Կովերի զուգավորման վարձ 25 գլ. տոննայի գոճիկների վաճառքից	460	» ինվենտար	20
Խաղաղած կերերի և ալլ մթերքների վաճառքից	450	Վճարված և կերերի փոխա- դրութիւն համար . . .	20
Պարտք (իբրև ապահով ստաց- ված կերեր)	—	Մասված և խոզանոցի վե- րանորոգութիւն համար	10
Փոխառություն վարկ. ընկ-ից	150	Գումի վերանորոգութիւն հա- մար	8
» գյուղատ. բանկից	500	Վճարված և վարկ. ընկե- րութիւնն ի հաշիվ	200
Մեքենաների վարձագին .	—	Վճարված և ռոճիկ կոնսրու- կտիստեներին	820
		Վճարված և տավարապահին ռոճիկ՝ ի հաշիվ խոզանոցի	180
		» » բեղմնակալանի	180
		Դրամահեկային և փոստային ծախսեր	20
		Շենքի կապավճար	—
		Ալլ տնտեսական ծախսեր .	20
		Ընդամենը	2468
Բոլորը	2540	Մնում և կանխիկ դրամ . .	72
		Բոլորը	2540

ՄՈՒՏ-Բ

Հաշիվ մթերքների և կերերի

ՑԵԼ-Բ

Մնում եր անցյալ տարվա- նից	120	Բաց ե թողնված ընթացիք տարում	—
Գնված ե տարվա ընթացքում՝		Անդամներին վարկով	—
Կանխիկ դրամով	390	Խողանոցին	260
Վարկով՝ Միությունից	—	Բեղմնակալանին	240
Վճարված ե կերերի փո- խադրության համար	20	Ընդամենը	500
Մուտք փորձադաշտից	—	Դուրս ե գրված իբրե փշա- ցած ե թափված	8
	—	Մնում ե տարվա վերջին	22
Բոլորը	530	Բոլորը	530

ՄՈՒՏ-Բ

Հաշիվ գույքի և ինվենտարի

ՑԵԼ-Բ

Մնում եր նախորդ տար- վանից	480	Հաշվից դուրս ե հանված՝	
Ձեռք ե ընդված ընթացիկ տարում՝		Բեղմնակալանի անպե- քացած ինվենտարը	4
Կառուցված ե զոմ	512	Գրասենյակի անպե- քացած ինվենտարը	2
Խողանոցի հիմնական	—	Հաղորդատրիայի տն- այնք ինվենտարը	3
Վերանորոգություն	88	Հաշվից դուրս ե հանված ինվենտարի հանգումը	
Այլ ինվենտար	20	1) Բեղմնակալանի	22
		2) Անասնաբուծարանի	20
		3) Գրասենյակի և լաբ- որատորիայի	89
		Ընդամենը	90
		Մնում ե առ 1-ն հունվարի 1927 թ.	1010
		Բոլորը	1100
Բոլորը	1100		

ՄԱՌՏՔ

Հաշիվ կենդանի ինվենտարի

ՅԵԼՔ

Մնում եր նախորդ տար- վանից՝		Հաշվից դուրս ե հանված Սատկած կենդանի ին- վենտարի արժեքը . . .	—
ա) Յուլիեր	350	Հաշվից դուրս ե գրված կենդանիների արժեքը հանդցնելու համար՝	
բ) Վարադներ և մերուռն- ներ	160	Բեղմնակալանի	—
Ֆնված են վարադներ .	—	Անասնաբուժականի . . .	—
» ցուլեր	—	Մնում ե տարվա վերջին . .	510
Բեղմնակալանում թող- նված սերունդը	—		
Բոլորը	510	Բոլորը	510

ԺԱՄՅ

Հաշիվ բեղմնակալանի

ՅԵԿԱՄԱՌՏ

Մնում եր կեր անցյալ տար- վանից	—	Ստացված ե բեղմնավորման վարձ	460
Ծախսված ե ընթացիկ տա- րում՝		Մնում ե կեր տարվա վերջին	—
Կերեր	240		
Ռոճիկ տավարապահին .	180		
Պոմի վերանորոգում .	8		
Շենքի կապալավճար .	—		
Բեղմնակալանի ինվեն- տարի հանդուժ	22		
Ոգուտ բեղմնակալանից	10		
Բոլորը	460	Բոլորը	460

ՃԱԽՍ		Հաշիվ խողարուծ տրանի	ՏԵԿԱՄՈՒՏ
Մնում եր նախորդ տար- վանից	—	Դուլացել և 450 գոճիների վաճառքից	450
Ծախսված և հաշվետու տա- րում՝		Բուծարանում թողնված մե- րունների	—
Կերեր	260	Մնում և կեր տարվա վերջին	—
Ռոճիկ	180	Վնաս բուծարանից	20
Խոզանոցի վերանորո- գում	10		
Շենքի կապալավճար .	—		
Ինվենտարի հանգումն .	20		
Վարագների արժեքի հանգումն	—		
Բոլորը	470	Բոլորը	470

ՃԱԽՍ		Հաշիվ ցուցադրական ցանքերի	ՏԵԿԱՄՈՒՏ
Ծախսեր՝ անցյալ տարվանից մնացած	—	Հավաքված և ընթացիկ տա- րում՝	—
Ռոճիկ և այլ ծախսեր . . .	—		—
Սերմեր	—		—
Ծախսեր՝ կատարված ըն- թացիկ տարում՝		Ընդամենը	—
Սերմեր	—	Ծախսեր, վորոնք անցել են գալիք տարվան՝	—
Ռոճիկ	—	Սերմեր	—
Այլ ծախսեր	—	Աշխատանք և այլ ծախ- սեր	—
		Վնաս ցանքերից	—
Ընդամենը	—		
Ոգուտ	—		
Բոլորը	—	Բոլորը	—

ՎՃԱՐՎԱԾ Ե ՀԱՂԻՎ ՓՈԽԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍՏՆՑՎԱԾ Ե

Վճարված ե ընթացրկ տա- րում ի հաշիվ փոխա- ռութիւնների	200	Պարտք-փոխառութիւն վար- կային ընկերութեանը անցյալ տարվանից . . .	400
Մնում ե պարտք՝ վարկային ընկերութեանը	350	Ստացված ե փոխառութիւն ընթացիկ տարում . . .	150
Բոլորը	550	Բոլորը . . .	550

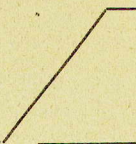
ՎՃԱՐՎԱԾ Ե ՀԱՂԻՎ ԿԱԹՆԱՐԱՌԵԼԻ ՍՏՆՑՎԱԾ Ե

Վճարված ե արտելին . . .	—	Մնում եր պարտք արտելին	125
Մնում ե պարտք տարվա վերջին	125	Նորից փոխարինարար վեր- ցված ե	—
Բոլորը . . .	125	Բոլորը . . .	125

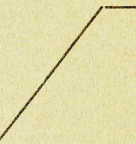
ՎՆՈՄՆԵՐ ՀԱՂԻՎ ԵԿԿԱՄՈՒՄ Ե ԺԱԽՍՆԵՐԻ ՏԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ընդհանուր ծախսեր՝		Ստացված ե կաթնարտելից՝	
Ռոճիկ կոնտրոլ-ասիս- տներին	820	Նպաստ՝ կոնտրոլ-ասիս- տներին պահելու հա- մար	840
Նյութեր տնային զին- համար	—	Ողուտ բեղմնակալանից	10
Փոստային ե գրասենյա- կային ծախսեր . . .	20	»	—
Շենքի կապտավճար .	—	Ընդամենը . . .	850
Մշուտ տնտես. ծախսեր	20	Ընկերութեան ֆնասը . . .	86
Խոտանված ե փչացած մթերքներ	8		
Անպետքացած ինվետար	9		
Լաբորատորիայի ին- վետարի հանգումն .	39		
Ընդամենը . . .	916		
Վնաս բուծարանից	20		
Բոլորը . . .	936	Բոլորը . . .	936

ՎԵՐՈՒՆԲԱՆՈՒՄ Ե ՀԱՂԻՎ ԴՐԱՄԱՂՈՒԼՆԵՐԻ ՄՏՈՑՎԱԾ Ե

Մնում և տարեվերջին՝		Մնում և անցյալ տարեվերջին՝	
Մուտքի վճարներ . . .	40	Մուտքի վճար	25
Փայավճարներ	385	Փայավճարներ	340
Նպաստ՝ լարորատոր . .	300	Նպաստ՝ լարորատոր . .	300
			
Ընդամենը . . .	725	Ընդամենը . . .	665
		Ստացված և ընթացիկ տարում՝	
Բոլորը . . .	725	Մուտքի վճար	15
		Փայավճար	45
		Ընդամենը . . .	60
		Բոլորը . . .	725

ՆԿՏԻՎ ՀԱՂՎԵԿՂԻՈՒ ԿՈՒՆԻՎԱՐԻ 1927 թ. ՊԼՍՍԻՎ

Կանխիկ դրամ	72	Փոխառություն վարկ. ընկ. ից	850
» մթերքներ	22	» գյուղ. բանկից	500
Ինվենտար և գույք	1010	Պարտք արտելին	125
Կենդանի ինվենտար . . .	510		975
Ցուցադրական ցանքեր . .	—	Դրամապլուխներ՝	
Վնաս	86	Հիմնական	40
		Փայավճար	385
		Հատուկ	300
Հաշվեկշիռ . . .	1700	Ընդամենը . . .	725
		Հաշվեկշիռ . . .	1700

Պարտքյուն Թ՝

Վերստուգելի հանձնաժողովի յեզրակացությունը.

Ձեզ Մ 1. Ինվենտարի ցուցակ.

Ա. Ինվենտար

Առ ըստ կարգի	Ա Ն Ո Ւ Ն Ը	Մնացել էր տարվա սկզբին			Նոր ստացվել է			Մնում է տարվա վերջին			Դուրս է գրվ. վոդ- պես վնաս և հանգ.			Մանրագրում
		Քան.	Գինը	Գում.	Քան.	Գինը	Գում.	Քան.	Գինը	Գում.	Քան.	Գինը	Գում.	

Ձեզ Ս 2. Դրամարկի մատյան.

ՄԱՌՏԻՔ

Հաշիվ գրամարկի

ՅԵԼՔ

Ամիս և քիվ Առ ըստ տա- րի	Ումից է ինչու համար և ստացված գումը	Գումար		Ընդամե- նը մեկ ամսում	Ամիս և քիվ Առ ըստ տա- րի	Ումից է ինչու համար և ստացված գումը	Գումար		Ընդամե- նը մեկ ամսում
		Ռուբ.	Կ.				Ռուբ.	Կ.	
	Փոխանցում					Փոխանցում			

Ձեզ Ս 3. Մրհրհմերի մատյան.

ՄԱՌՏԻՔ

Հաշիվ

ՅԵԼՔ

Տարի, ամիս և քիվ Առ ըստ տա- րի	Ումից է ինչու համար և ստացված	Քանակը		Գումարը	Տարի, ամիս և քիվ Առ ըստ տա- րի	Ումից է ինչու համար և ստացված	Քանակը		Գումարը
		Հատ.	Փաշ.				Հատ.	Փաշ.	
	Փոխանցում					Փոխանցում			

Նաստուրնի հաշվեկշիռ առ 1-ն հունվարի 1927 թ.
Натурный баланс на 1-ое января 1927 г.

№ №	Միջոցների կատեգորիաները Категорий средств	Քանակը Количество		Արժեքը Стоимость	Պահվել СУМА	Ծանոթութ. Примеч.
		Համարացված Счетом	Քաշով Весом			
	ԱԿՏԻՎ — АКТИВ					
1	Առ 1-ն հունվարի 1927 թ. կանխիկ կար՝ В наличности на 1/1 1927 г. оказалось: Դրամադրված — կանխիկ դրամ Касса — наличных денег	—	—	—	72	
2	Մթերքներ և կերեր — համաձայն հաստից ցուցակի Продукты и корма — согласно особой описи	—	—	—	22	
3	Շենքեր — Строеия: ա) դոմ — скотный двор բ) խոզանոց — свиновод	1 1	— —	490 110	490 110	
4	Ընդամենը — Итого . .	—	—	—	600	
	Ինվենտար — Инвентарь:					
	ա) լաբորատորիայի (առանձն. ցուց.) а) лабораторий (по особ. описи)	—	—	—	351	
	բ) գրասենյակի (առանձին ցուց.) б) конторы (по особ. описи)	—	—	—	39	
	գ) գոմի և խոզանոցի (առանձն. ցուց.) в) скотного двора и свинарника (по особ. описи)	—	—	—	20	
	Ընդամենը — Итого . .	—	—	—	410	
5	Դրամադրված — Библиотека: Կենդանի ինվենտար — Жив. инвент.: ա) վարադներ а) борозов բ) ծոգեր (մերուկներ) б) свиней գ) զոհեր в) поросят դ) ցուլ «А» г) бык «А» է) ցուլ «В» д) бык «В»	102 3 3 1 1 1 1	— — — — — — —	— 50 35 16 130 109	150 105 16 130 109	
	Ընդամենը — Итого . .	9	—	—	510	

ԿԹԻ ԱՆԱՍՆԱՐՈՒԾԱԿԱՆ ԿՈՆՏՐՈՒՍԵԿՅԱՆՅԻ

1. Նպատակ ունենալով միացյալ ուժերով ստեղծելու և ընարելու արդյունավետ կենդանիներ՝ ճիշտ կերպով վորոշելով յուրաքանչյուր կողմի արտադրական ընդունակություններն՝ ըստ կաթի քանակի, նրա ճարպի 10-ի և կերողագործման, ընկերության անդամներից կազմվում և կթի ամսամարումնակամ կոմսրոյ-սեկցիա

2. Հիշյալ (1 կետ) նպատակն իրագործելու համար սեկցիան

ընկերության միջոցով կարող է՝

ա) Կազմակերպել կանոնավոր կոնտրոլ՝ սեկցիայի անդամների անասնապահության և կաթնատնտեսության վերաբերյալ, հրավերելով անդամների հաշվին կոնտրոլ-ասիստենտ՝ կաթնատնտեսականների ու կաթնատնտեսության լ'լքն ու մուտքը հաշվառման յանթարկելու համար:

բ) Կատարել կաթնատու և տոհմացու տավարի ընտրության ու խտատում, պահել տոհմական արտադրողներ սեկցիայի անդամների հաշվով և իրենց անտնտեսությաններում ռզտագործելու համար պահել տոհմական դիրք և քաղվածքներ տալ նրա միջից:

գ) Մտցնել անասունների կերակրման, խնամքի և պահվածքի ալլ և կաթնատնտեսության ավելի կանոնավոր ձևեր:

3. Սեկցիայի անդամ են համարվում ընկերության այն անդամները, վորոնք դիմում են տվիլ սեկցիային՝ անդամագրվելու համար:

4. Սեկցիայի յուրաքանչյուր անդամ պարտավոր է.—

ա) Թույլ տալ կոնտրոլ-ասիստենտին, վոր հետեի իր կթի անասունների և մատղաշների պահվածքին, խնամքին և կերակրմանը և կաթնատնտեսությանը, կշռել տրվող կերն ու կիթերը և վորոշել կաթի ճարպի 10-ը:

բ) Մտցնել իր անտնտեսության անասնապահության և կաթնատնտեսության մեջ կոնտրոլ-ասիստենտի խորհուրդ տված և սեկցիայի կողմից անհրաժեշտ ճանաչված բարելավումները:

գ) Կատարել անասնապահության վերաբերյալ ճիշտ պրանցումներ՝ ընկերության մեջ ընդունված ձևերով:

դ) Տալ կոնտրոլ-ասիստենտին լրիվ ապրուստ իր անտնտեսության մեջ աշխատելու ժամանակ, և վճարել այն բոլոր ծախսերը, վորոնք կապված են սեկցիայի գործունեության հետ:

յ) Ընդհանրապես յանթարկվել սեկցիայի բոլոր վճռողականերին և հրահանգներին:

6. Սեկցիայի որդաններն են՝

ա) Սեկցիաների անդամների ընդհանուր ժողովը և

բ) Ընկերության վարչութիւնը:

6. Սեկցիայի անդամների ընդհանուր ժողովի անելիքներն են՝

ա) Սեկցիայի աշխատանքների մասին հրահանգներ քննել և ընդունելը՝ ընկերության վարչութիւնի միջոցով ընկերության ընդհանուր ժողովին և հաստատութիւնն ներկայացնելու համար:

բ) Սեկցիայի աշխատանքների վերաբերյալ պլանների, նախադաշինների և հաշվետվութիւնների քննութիւնն ու հաստատումը:

գ) Վերոյի, թե սեկցիայի անդամներն ի՞նչ կարգով մուծումներ պետք և անեն կոնտրոլ-աշխատանքը վարելու ծախսերի համար:

դ) Սեկցիայի անդամներին հեռացնել և վերնդառնելը:

յ) Ընդհանրապես քննել սեկցիայի աշխատանքի հետ կապված բոլոր հարցերը:

7. Ընդհանուր ժողովին դումարելու և վարելու կարգը սահմանվում և համապատասխան ընկերության նախադրութիւնի ընդհանուր ժողովներին վերաբերող §5-ներին:

8. Սեկցիայի գործադիր որդանն և հանդիսանում

..... ընկերության վարչութիւնը, ըստ վրում նրա անդամներից մեկը կարող և նշանակվել սեկցիայի աշխատանքներն ավելի մոտիկից վարելու համար:

9. Սեկցիայի ամբողջ աշխատանքը տարվում և ի հաշիվ հատուկ միջոցների, վորոնք կազմվում են անդամների մուծումներից, հատուկ և այլ նպաստներից, նվիրատվութիւններից, փոխառութիւններից, վորոնք կնքված են ընկերության կանոնադրութիւնն համաձայն և այլ մուտքերից:

10. Սեկցիայի գործունեութիւնը յանթակա յի

..... ընկերության Վերատուգիչ Հանձնաժողովին կոնտրոլին՝ ընդհանուր հիմունքներով:

11. Սեկցիայի գործունեութիւնը դադարում և՝

ա) Նրա անդամների ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ.

բ) Ընկերության ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ:

12. Թե առաջին և թե յերկրորդ դեպքում սեկցիան լիկվիդացիայի յանթարկվելիս նրա հատուկ միջոցները հանձնվում են կոնտրոլ-ընկերութիւնը, յեթե այդպիսին կկազմակերպեն լիկվիդացիայի յանթարկվող սեկցիաների անդամները:

ԿԵՐԱԿՐՄԱՆ ՆՈՐՄԱՆԵՐ

Нормы кормления

1. Կենսապահ կերի նորմաները

Нормы поддерживающего корма

Կովի կենդանի զաւը կիլոգրամներով Живой вес коровы в килограммах		Կերի միավորների քանակը (կեր.) Количество кормовых единиц. (кгр.)	Սպիտակուցի քանակը ամբողջ կենսապահ կերի մեջ (գրամներով) Количество белка во всем поддерживающем корме в граммах
—ից—մինչև— от—до	Միջին հաշվով в среднем		
Մինչև—До 250	200	2,5	100
250—349	300	3,0	150
350—449	400	3,5	200
450—549	500	4,0	250
550—649	600	4,5	300
650-ից վեր—сверх	700	5,0	350

Հղիության առաջին շրջանում (մինչև 6-րդ ամիսը) հորթի համար որոշում է 0,10 կերի միավոր

» վերջին » » 6—9 » » » 0,25 » »

На телка в первый период стельности (до 6 мес.) дается 0,10 корм. един

» » во второй » » (от 6—9 мес.) » 0,25 » »

2. Արդյունավետ կերի նորմաներ

Нормы продуктивного корма

Կաթի հարույրի %-ը Процентное содержание жира в молоке		Քանի կեր. կաթ. նստացվում 1 արդ. կերի միավոր է դիմաց Кл. молока на 1 продукт, кормовую един.	Սպիտակուցի քանակը 1 կեր. կաթի համար գրամներով Граммов белков на кг. молока	Արդյուն. կերի միավորների քանակը 1 կգ. կաթի համար Продуктивных корм. единиц ва 1 кг. молока
Ճիշտ Точно	—ից մինչև— от—до			
2,89	Մինչև—до 3,00	3,0	42 (41,7)	0,833
3,08	3,00—3,24	2,9	43 (43,1)	0,845
3,29	3,25—3,49	2,8	45 (44,6)	0,857
3,51	3,50—3,71	2,7	46 (46,3)	0,870
3,74	3,75—3,99	2,6	48 (48,1)	0,885
4,00	4,00—4,24	2,5	50 (50,0)	0,400
4,28	4,25—4,54	2,4	52 (52,1)	0,417
4,58	4,55—4,89	2,3	54 (54,1)	0,435
4,91	4,90—5,24	2,2	57 (56,8)	0,455
5,27	5,25—5,64	2,1	60 (59,5)	0,476
5,67	5,65—6,09	2,0	63 (62,5)	0,500
6,11	6,10—6,54	1,9	66 (65,8)	0,528
6,59	6,55—6,99	1,8	69 (69,4)	0,556
7,14	7,00 և ավելի և ավելի и выше	1,7	73 (73,5)	0,588

ՍԿԱՆԴԻՆԱՎՅԱՆ ԿԵՐԻ ՄԻՆԵՐԱՆԵՐԸ

Скандиновские кормовые единицы

№№ բնական կարգի №№ по порядку	Ըստ Ն. Հանսսոնի По Н. Ганссону	100 կգ. կերի մեջ կերի միավորներ Кормовых единиц в 100 кг. корма	Մեկ կերի միավորը պատկանում է կիրառության Кг. на 1 корм. ед.		Մարմ. սպիտակուց. քան. միջ. հաշվով Перевар. белк. в среднем Грам. в грам.	
			Միջին հաշվ. в сред	էջ —միջին օտ—до	1 կերի մ. մեջ կ. մեջ на к. ед	էջ. Կեր. на кг.
Жмых — Жмых						
1	Բամբակի Хлопковый	118	0,85	0,8—0,9	320	376
2	Բամբակի կեղևով Хлопковый с шелухой	71	1,40	1,2—1,6	235	168
3	Արևածաղիկի Подсолнечный	111	0,90	0,8—1,0	267	297
4	Արևածաղիկի—կեղևով Подсолнечник с шелухой	83	1,20	1,0—1,5	198	165
5	Կոնյակի Конопляный	83	1,20	1,0—1,4	311	259
6	Լոբակի Льняной	111	0,90	0,8—1,0	228	253
Հատիկային լիակ պատրաստված կերեր						
Зерновой и стручковый корм						
7	Ջորեն Пшеница	100	1,0	—	93	93
8	Ջորենի (աղբ) Рожь	100	1,0	—	91	91
9	Դալի Ячмень	100	1,0	—	65	65
10	Վարակ Овес	83	1,20	—	92	77
11	Վարակ և զարակ հեղ (1/2+1/2) Овес с ячменем	91	1,10	—	81	74
12	Յակիկապտուղների Кукуруза	105	0,95	—	62	65
13	Բրինձ Горох	100	1,0	—	172	172
14	Վիկ Вика	100	1,0	—	200	200
15	Լոբիկներ Бобы	100	1,0	—	193	193
Ջուրիկի լիակ պլիճ						
Отрубы и прочее						
16	Ջորենի թեփ Пшеничные отруби	83	1,20	1,1—1,3	130	108

№№ по порядку	Համ Ն. Հանսոնի По Н. Гансону	100 կրկն կերի միջ կերի միջ Кормовых единиц в 100 кг. корма	Մեկ կերի միջ կորը պարունակում է կերակրամ Кг. на 1 корм. ед.		Մարմ. քաղ. քան. միջ. ճաշվող Перевар. белк. в среднем Գրամ. в грам.	
			Մեջին Հաշվ. Всред	—ից —մինչև от—до	1 կերի մ. մեջ На к. ед.	1 կերի մ. մեջ На кг.
37	Կարտոֆիլ Картофель	24	4,20	4,0—5,0	17	4
	Յերեկներ լիվ ալի Ботва и т. п.					
38	Կերի ճանդեղի տերեւներ Ботва кормовой свеклы	7	15,0	12,0—18,0	150	10
39	Գաղարի տերեւներ Ботва маркови	10	10,0	9,0—12,0	150	15
40	Շաքարի ճանդեղի տերեւներ Ботва сахарной свеклы	8	12,0	10,0—14,0	132	11
41	Շաքարի զրծածն. թափթիւկներ Թափթ Отбросы сахарных зав.—свеж.	8	12,50	10,0—14,0	50	4
42	» » » Բժրամ. кисл.	10	10,0	8,0—12,0	50	5
43	» » » Հորացրած сушен.	91	1,10	1,0—1,2	30	27
44	Սիլոս ապույտից Люцерновый силос	15	6,50	6,0—8,0	189	29
45	Սիլոս արմատապուղ տերեւներից . Силос из ботвы	10	10,0	8,0—12,0	180	18
	Խոտեր—Сено					
46	Ալպյան խոտ Альпийское сено	55	2,0	1,8—2,5	128	64
47	Մարգագետնի խոտ-միջակ վորակի . Луговое сено средн. качества	40	2,5	2,0—3,0	105	42
48	Տիմոֆեյեվկայի խոտ Сено из тимopheевки	40	2,5	2,0—3,0	75	30
49	Յերեւնուկի խոտ ուրիշ խոտաբույ- սերի հետ խառ Сено из клевера с примесью трав	40	2,5	2,0—3,0	105	42
50	Յերեւնուկի խոտ—զուտ Сено из одного клевера	45	2,20	2,0—2,8	121	55
51	Ապույտի խոտ—ծաղկած Сено из люцерны в цвету	40	2,50	2,3—2,7	155	62
52	Ապույտի խոտ—մինչև ծաղկելը Сено из люцерны до цветения	45	2,20	2,0—2,5	178	81
53	Կորնգանի խոտ—ծաղկած Эспарцет в цвету	45	2,25	2,0—2,5	170	75
	Գարմախ—Солома					
54	Ցորենի դարմախ—աշնան Пшеничная солома—озимая	20	5	4,5—6,0	25	5

№№ ևստ կարգի №№ по порядку	Ըստ Ն. Հանսոնի По Н. Гансону	100 կիլոգրամի կերի մեջ Кормовых единиц в 100 кг. корма	Մեկ կերի միավորը կարգաչափում և կիրառում Кг. на 1 корм. ед.		Մարմ. արդյունքի միջ. ցան. միջ. Перевар. белк. в среднем Քրամ. в грам.	
			Միջին հաշվ. Всред	—ից —մինչև от—до	1 կերի մ. մեջ На к. ед.	1 կերի մ. մեջ На кг.
55	Ցորենի զարման—զարնան	25	4	3,5—4,5	40	10
56	Փարու զարման	27	3,7	3,5—4	33	9
57	Վարսակի զարման	25	4	3,5—4,5	40	10
58	Աշորայի զարման	20	5	4,5—6,0	30	6
59	Վիկայի զարման	29	3,5	3,0—4,0	123	35
60	Հարու զարման	29	3,5	3,0—4,0	112	32
61	Ապուլայի զարման	25	4,0	3,5—4,5	132	33
	Մյակի — МЯКИНА					
62	Ցորենի մյակ	33	3,0	2,5—3,5	27	9
63	Աշորայի մյակ	29	3,4	2,5—3,5	27	7
64	Փարու մյակ	33	3,0	2,5—3,5	15	5
65	Վարսակի մյակ	38	2,6	2,5—3,5	36	14
66	Բամբակի կենդ	27	3,7	3,5—4,0	—	—
	Հատուկ կեր					
67	Համաշ խոտ	—	5	—	70	—
68	Ապուլայի ծաղիկ. առաջ	—	8	—	140	—
69	Վիկի ծաղիկ	—	9	—	130	—
70	Ցերեբնուկ լրիվ ծաղիկ	—	7	—	120	—
71	Սիլոսի յեղիպտոսացիներ	—	8	—	130	—

ԿԵՆԳԱՆԻՆԵՐԻ ՆՇԱՆ ԱՆԵԼԸ

Կոնտրա-ասիտեռնտի պարտականությունների մեջ և մտնում նաև կոնտրոլի լինթակա կենդանիների նշան անելը:

Գոյություն ունեն նշան անելու մի քանի ձևեր, ինչպես որին. հատուկ աքցանով ալանջների վրանշան անել*), ալանջներին հատուկ նշաններ (մարկաներ) անցկացնելը, լեղջյուրների վրա զտղմա անել և ալլն: Ամենից շատ տարածված ձևը ալանջներին նշաններ (մարկաներ) անցկացնելն է. ալանջի նշաններ (մարկաներ) փոքրիկ թիթեղներ են, վորոնց վրա կան համարներ. այդ նշանները անց են կացվում ալանջի հիմքի մոտ, վորտեղ ջղեր չկան: Վորպեսզի նշանն ամուր կպչի, ալանջի և թիթեղի տրանքում չպետք է լինք տարածություն լինի, վորպեսզի վորևե տեղի չկաչի և պոկ գա:

Ամենից շատ տարածվածը «ալտոկրոտալ» նշաններն են:

*) Աքցանով ալանջներից կտրվում—հանվում են զանազան ձևի կտորներ, վորոնք ցույց են տալիս պայմանական թվանշաններն, նայած թե կտրվածքը ալանջի վեր մասումն է կատարված:

ԿԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մեկ կերպար. կե- րի արժեքը դրա- մական միավորին. Цена в денежн. единицах 1 кил. корма	Մեկ կերի միավորի գինը յեթև 1 կերի միավորը կառուց 0,7—1,4 կեր Цена 1 кормовой един. при весе 1 корм. един. от 0,7 до 1,4 кил.									
	0,70	0,80	0,85	0,90	0,95	1,10	1,15	1,20	1,30	1,40
15	10,5	12,0	12,8	13,5	14,3	16,5	17,3	18,0	19,5	21,0
16	11,2	12,8	13,6	14,4	15,2	17,6	18,4	19,2	20,8	22,4
17	11,9	13,6	14,5	15,3	16,2	18,7	19,6	20,4	22,1	23,8
18	12,6	14,4	15,3	16,2	17,1	19,8	20,7	21,6	23,4	25,2
19	13,3	15,2	16,2	17,1	18,1	20,9	21,9	22,8	24,7	26,6
20	14,0	16,0	17,0	18,0	19,0	22,0	23,0	24,0	26,0	28,0
21	14,7	16,8	17,9	18,9	20,2	23,1	24,2	25,2	27,3	29,4
22	15,4	17,6	18,7	19,8	20,9	24,2	25,3	26,4	28,6	30,8
23	16,1	18,4	19,6	20,7	21,9	25,3	26,5	27,6	29,9	32,2
24	16,8	19,2	20,4	21,6	22,8	26,4	27,6	28,8	31,2	33,6
25	17,5	20,0	21,3	22,5	23,8	27,5	28,8	30,0	32,5	35,0
26	18,2	20,8	22,1	23,4	24,7	28,6	29,9	31,2	33,8	36,4
27	18,9	21,6	23,0	24,3	25,7	29,7	31,1	32,4	35,1	37,8
28	19,6	22,4	23,8	25,2	26,6	30,8	32,2	33,6	36,4	39,2
29	20,3	23,2	24,7	26,1	27,6	31,9	33,4	34,8	37,7	40,6
30	21,0	24,0	25,5	27,0	28,5	33,0	34,5	36,0	39,0	42,0
31	21,7	24,8	26,4	27,9	29,5	34,1	35,7	37,2	40,3	43,4
32	22,4	25,6	27,2	28,8	30,4	35,2	36,8	38,4	41,6	44,8
33	23,1	26,4	28,1	29,7	31,4	36,3	38,0	39,6	42,9	46,2
34	23,8	27,2	28,9	30,6	32,3	37,4	39,1	40,8	44,2	47,6
35	24,5	28,0	29,8	31,5	33,3	38,5	40,3	42,0	45,5	49,0
36	25,2	28,8	30,6	32,4	34,2	39,6	41,4	43,2	46,8	50,4
37	25,9	29,6	31,5	33,3	35,2	40,7	42,6	44,4	48,1	51,8
38	26,6	30,4	32,3	34,2	36,1	41,8	43,7	45,6	49,4	53,2
39	27,3	31,2	33,2	35,1	37,1	42,9	44,9	46,8	50,7	54,6
40	28,0	32,0	34,0	36,0	38,0	44,0	46,0	48,0	52,0	56,0
41	28,7	32,5	34,9	36,9	39,0	45,1	47,2	49,2	53,3	57,4
42	29,4	33,6	35,7	37,8	39,9	46,2	48,3	50,4	54,6	58,8
43	30,1	34,4	36,6	38,7	40,9	47,3	49,5	51,6	55,9	60,2
44	30,8	35,2	37,4	39,6	41,8	48,4	50,6	52,8	57,2	61,6
45	31,5	36,0	38,3	40,5	42,8	49,5	51,8	54,0	58,5	63,0
№№ սյուների №№ рубрик	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ԿԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մեկ կիլոգր. կե- րի գինը գրամա- կան միավորն, Цена 1 кг. кор- ма в денежных единицах	Մեկ կիլ. արհեստական զինք 1 կիլ. կերի մեջ կա 220—440 գր. սպ. Цена 1 кг. белков, если 1 кг. кормы содерж. от 220 до 440 г. белк										
	2,20	2,40	2,60	2,80	3,00	3,20	3,40	3,60	3,80	4,00	4,20
15	6,8	6,3	5,8	5,4	5,0	4,7	4,4	4,2	3,9	3,5	3,6
16	7,3	6,7	6,2	5,7	5,3	5,0	4,7	4,4	4,2	4,0	3,8
17	7,7	7,1	6,5	6,1	5,7	5,3	5,0	4,7	4,5	4,3	4,0
18	8,2	7,5	6,9	6,4	6,0	5,6	5,3	5,0	4,7	4,5	4,3
19	8,6	7,9	7,3	6,8	6,3	5,9	5,6	5,3	5,0	4,8	4,5
20	9,1	8,3	7,7	7,1	6,7	6,3	5,9	5,6	5,3	5,0	4,8
21	9,5	8,8	8,1	7,5	7,0	6,6	6,2	5,8	5,5	5,3	5,0
22	10,0	9,2	8,5	7,9	7,3	6,9	6,5	6,1	5,8	5,5	5,2
23	10,5	9,6	8,8	8,2	7,7	7,2	6,8	6,4	6,1	5,8	5,5
24	10,9	10,0	9,2	8,6	8,0	7,5	7,1	6,7	6,3	6,0	5,7
25	11,4	10,4	9,6	8,9	8,3	7,8	7,4	6,9	6,6	6,3	6,0
26	11,8	10,8	10,1	9,3	8,7	8,1	7,6	7,2	6,8	6,5	6,2
27	12,3	11,3	10,4	9,6	9,0	8,4	7,9	7,5	7,1	6,8	6,4
28	12,7	11,7	10,8	10,0	9,3	8,8	8,2	7,8	7,4	7,0	6,7
29	13,2	12,1	11,2	10,4	9,7	9,1	8,5	8,1	7,6	7,3	6,9
30	13,6	12,5	11,5	10,7	10,0	9,4	8,8	8,3	7,9	7,5	7,1
31	14,1	12,9	11,9	11,1	10,3	9,7	9,1	8,6	8,2	7,8	7,4
32	14,5	13,3	12,3	11,4	10,7	10,0	9,4	8,9	8,4	8,0	7,6
33	15,0	13,8	12,7	11,8	11,0	10,3	9,7	9,2	8,7	8,3	7,9
34	15,5	14,2	13,1	12,1	11,3	10,6	10,0	9,4	8,9	8,5	8,1
35	15,9	14,6	13,5	12,5	11,7	10,9	10,3	9,7	9,2	8,8	8,3
36	16,4	15,0	13,8	12,9	12,0	11,3	10,6	10,0	9,5	9,0	8,6
37	16,8	15,4	14,2	13,2	12,3	11,6	10,9	10,3	9,7	9,3	8,8
38	17,3	15,8	14,6	13,6	12,7	11,9	11,2	10,6	10,0	9,5	9,0
39	17,7	16,3	15,0	13,9	13,0	12,2	11,5	10,8	10,3	9,8	9,3
40	18,8	16,7	15,4	14,3	13,3	12,5	11,8	11,1	10,5	10,0	9,5
41	18,6	17,1	15,8	14,6	13,7	12,8	12,1	11,4	10,8	10,3	9,8
42	19,1	17,5	16,2	15,0	14,0	13,1	12,4	11,7	11,1	10,5	10,0
43	19,5	17,9	16,5	15,4	14,3	13,4	12,6	11,9	11,3	10,8	10,2
44	20,0	18,3	16,9	15,7	14,7	13,8	12,9	12,2	11,6	11,0	10,5
45	20,5	18,8	17,3	16,1	15,0	14,1	13,2	12,5	11,8	11,3	10,7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

ԿԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԴՆՈՋԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

1 կեր. կերի զեւը գրամական միավորներով Цена 1 кг. кор- ма в денежных единицах	Մեկ կեր. սպիտակուցի զեւը, յետեւ 1 կեր. կերի մեջ կա 50—200 գր. սպիտ. Цена 1 кг. белков, если 1 кг. корма содержит от 50 до 200 г. белка										
	5,0	6,0	7,0	8,0	9,0	1,00	1,20	1,40	1,60	1,80	2,00
15	30,0	25,0	21,4	18,8	16,7	15,0	12,5	10,7	9,4	8,8	7,5
16	32,0	26,7	22,9	20,0	17,8	16,0	13,3	11,4	10,0	8,9	8,0
17	34,0	28,3	24,3	21,3	18,9	17,0	14,2	12,1	10,6	9,4	8,5
18	36,0	30,0	25,7	22,5	20,0	18,0	15,0	12,9	11,3	10,0	9,0
19	38,0	31,7	27,1	23,5	21,1	19,0	15,8	13,6	11,9	10,6	9,5
20	40,0	33,3	28,6	25,0	22,2	20,0	16,7	14,3	12,5	11,1	10,0
21	42,0	35,0	30,0	26,3	23,3	21,0	17,5	15,0	13,1	11,7	10,5
22	44,0	36,7	31,4	27,5	24,4	22,0	18,3	15,7	13,8	12,2	11,0
23	46,0	38,3	32,9	28,8	25,6	23,0	19,2	16,4	14,4	12,8	11,5
24	48,0	40,0	34,3	30,0	26,7	24,0	20,0	17,1	15,0	13,3	12,0
25	50,0	41,7	35,7	31,3	27,8	25,0	20,8	17,9	15,6	13,9	12,5
26	52,0	43,3	37,1	32,5	28,9	26,0	21,7	18,6	16,3	14,4	13,0
27	54,0	45,0	38,6	33,5	30,0	27,0	22,5	19,3	16,9	15,0	13,5
28	56,0	46,7	40,0	35,0	31,1	28,0	23,3	20,0	17,5	15,6	14,0
29	58,0	48,3	41,4	36,3	32,2	29,0	24,2	20,7	18,1	16,1	14,5
30	60,0	50,0	42,9	37,5	33,3	30,0	25,0	21,4	18,8	16,7	15,0
31	62,0	51,7	44,3	38,8	34,4	31,0	25,8	22,1	19,4	17,2	15,5
32	64,0	53,3	45,7	40,0	35,6	32,0	26,7	22,9	20,0	17,8	16,0
33	66,0	55,0	47,1	41,3	36,7	33,0	27,5	23,6	20,6	18,3	16,5
34	68,0	56,7	48,6	42,5	37,8	34,0	28,3	24,3	21,3	18,9	17,0
35	70,0	58,3	50,0	43,8	38,9	35,0	29,2	25,0	21,9	19,4	17,5
36	72,0	60,0	51,4	45,0	40,0	36,0	30,0	25,7	22,5	20,0	18,0
37	74,0	61,7	52,9	46,3	41,1	37,0	30,8	26,4	23,1	20,6	18,5
38	76,0	63,3	54,3	47,5	42,2	38,0	31,7	27,1	23,8	21,1	19,0
39	78,0	65,0	55,7	48,8	43,3	39,0	32,5	27,9	24,4	21,7	19,5
40	80,0	66,7	57,1	50,0	44,4	40,0	33,3	28,6	25,0	22,2	20,0
41	82,0	68,3	58,6	51,3	45,6	41,0	34,2	29,3	25,6	22,8	20,5
42	84,0	70,0	60,0	52,5	46,7	42,0	35,0	30,0	26,3	23,3	21,0
43	86,0	71,7	61,4	53,8	47,8	43,0	35,8	30,7	26,9	23,9	21,5
44	88,0	73,3	62,9	55,0	48,9	44,0	36,7	31,4	27,5	24,4	22,0
45	90,0	75,0	64,3	56,3	50,0	45,0	37,5	32,1	28,1	25,0	22,5
№№ սյուսկները №№ рубрик	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Տ Ա Ի Տ Ա Կ

Փթերը կերպարմի և կերպարմաները փթի վերածելու համար (հիմնական միավորները՝ 1 փութ=16,384 կերպարմի, 1 կերպարմ=0,061 փթի)

Таблица перевода пудов в килограммы и килограммов в пуды (основные единицы 1 пуд=16,381 килограммов, 1 килограмм=0,061 п.)

Փթեր կամ կերպարմեր Пуды или килогр.	Կերպարմեր Килограммы	Փ թ և ր պ ւ դ ս	Փթեր կամ կերպարմեր Пуды или килогр.	Կերպարմեր Килограммы	Փ թ և ր պ ւ դ ս	Փթեր կամ կերպարմեր Пуды или килогр.	Կերպարմեր Килограммы	Փ թ և ր պ ւ դ ս
1	16,4	0,06	26	425,9	1,59	55	900,9	3,36
2	32,8	0,12	27	442,8	1,65	60	982,9	3,66
3	49,1	0,18	28	458,7	1,71	65	1.064,8	3,97
4	65,5	0,24	29	475,0	1,77	70	1.146,7	4,27
5	81,9	0,30	30	491,4	1,83	75	1.228,6	4,58
6	98,3	0,37	31	507,8	1,89	80	1.310,5	4,88
7	114,7	0,43	32	524,2	1,95	85	1.392,4	5,19
8	131,0	0,49	33	540,6	2,01	90	1.474,3	5,49
9	147,4	0,55	34	557,0	2,06	95	1.556,2	5,80
10	163,8	0,61	35	573,3	2,14	100	1.638,1	6,10
11	180,2	0,67	36	589,7	2,20	200	3.276,2	12,2
12	196,2	0,73	37	606,1	2,26	300	4.914,3	18,3
13	213,0	0,79	38	622,5	2,32	400	6.552,4	24,4
14	229,3	0,85	39	638,9	2,38	500	8.190,5	30,5
15	245,7	0,92	40	655,2	2,44	600	9.828,7	36,6
16	262,1	0,98	41	671,6	2,50	700	11.466,8	42,7
17	278,5	1,04	42	688,0	2,56	800	13.104,9	48,8
18	294,9	1,10	43	704,4	2,62	900	14.743	54,9
19	311,2	1,16	44	720,8	2,69	1000	16.381	61,0
20	327,6	1,22	45	737,2	2,75	2000	32.762	122,1
21	344,0	1,28	46	753,5	2,81	3000	49.143	183,2
22	360,4	1,34	47	769,9	2,87	4000	65.525	244,2
23	376,7	1,40	48	786,3	2,93	5000	91.906	305,3
24	393,1	1,46	49	802,7	2,99	Որինակներ—1) 90 փութը վերածենք կերպարմ=1484,3 կերպարմի. 2) 60 կերպարմը վերածել փթերի= =3,66 փթի		
25	409,5	1,53	50	819,1	3,05			

Տ Ա Խ Տ Ա Կ

Փունսերը կերպարմի և կերպարմսերը ֆունսերի վերածելու համար.

Таблица перевода фунтов в килограммы и килограммов в фунты.

Կերպարմ- ներ կամ ֆունսեր Килограм- мы или фунты	Կերպարմ- ներ Килограм- мы	Փունսեր Фунты	Կերպարմ- ներ կամ ֆունսեր Килограм- мы или фунты	Կերպարմ- ներ Килограм- мы	Փունսեր Фунты
1	0,41	2,44	31	12,69	75,70
2	0,82	4,88	32	13,10	78,14
3	1,23	7,33	33	13,51	80,58
4	1,64	9,77	34	13,92	83,02
5	2,05	12,21	35	14,33	85,46
6	2,46	14,65	36	14,74	87,91
7	2,87	17,09	37	15,15	90,35
8	3,28	19,53	38	15,56	92,79
9	3,69	21,98	39	15,97	95,23
10	4,09	24,42	40	16,38	97,67
11	4,50	26,86	50	20,48	122,09
12	4,91	29,30	60	24,57	146,51
13	5,32	31,74	70	28,67	170,93
14	5,73	34,19	80	32,76	195,35
15	6,14	36,63	90	36,86	219,76
16	6,55	39,07	100	40,95	244,18
17	6,96	41,51	200	81,91	488,37
18	7,37	43,95	300	122,86	732,55
19	7,78	46,40	400	163,81	976,73
20	8,19	48,84	500	204,76	1220,92
21	8,60	51,28	600	245,72	1465,10
22	9,01	53,72	700	286,67	1709,28
23	9,42	56,16	800	327,62	1953,46
24	9,83	58,60	900	368,58	2197,65
25	10,24	61,05	1.000	409,53	2441,83
26	10,65	63,49	2.000	819,10	4.883,7
27	11,06	65,93	3.000	1228,6	7.325,5
28	11,47	68,37	4.000	1638,1	9.767,3
29	11,88	70,81	5.000	2047,7	12.209,2
30	12,29	73,25	10.000	4.095,4	24.418,4

Հիմնական միավորները—Основные единицы

1 ֆունսը=0,40953 կերպարմի 1 фунт=0,40953 килограмма

1 կերպարմը=2,44183 ֆունսի 1 килограмм=2,44183 фунта

Ո Ր Ի Ն Ա Կ՝

П р и м е р

1) 30 կերպարմը վերածել ֆունսի=73,25 ֆ.

1) 30 килгр. перевести в фунты=73,25

2) 60 ֆունսը » կերպարմ=24,37 կերպարմի

2) 60 фунт. » килгр.=24,37

1 տոննը=10 ցենտները=1000 կերպարմի=61,0475 ֆթի.

1 тонна=10 центнерам=1000 килограмм=61,0475 пуда.

1 ցենտները=100 կերպարմ=6,104 ֆթի.

1 центер=100 кгр.=6,104 пуда.

Выпасы и кормовые растения в хозяйствах колхозов
Выпасы Ярославской Зоотехнической Опытной Станции
167,5 кг. шротом и 152,3 кг. ржаной муки
167,5 кил. цельного молока и 152,3 снятого

Неделя	Дни	Зерно и продукты — Дается ежедневно					Дит Сено
		Шротом кг	Ржаной мука	Шротом кг	Ржаной мука	Шротом кг	
		Цельн.-мол.	Обрата	Овс. сеякой	Льян. мука	Льян. жмыха	
		кг.—Кгр.	кг.—Кгр.	кг.—Кгр.	кг.—Кгр.	кг.—Кгр.	
I	1	1,23					
	2	2,05					
	3	2,46					
	4	2,87					
	5	3,27					
	6	3,68					
	7	4,09					
II	8	4,50					
	9	5,50					
	10	4,91					
	11	4,91					
	12	4,91					
	13	5,32					
	14	5,32					
III	15	5,73					
	16	5,73					
	17	5,73					
	18	6,14					
	19	6,14					
	20	6,14					
	21	6,14					
IV	22	5,73	0,41	0,051			
	23	5,73	0,41	0,051			
	24	5,32	0,82	0,102			
	25	5,32	0,82	0,102			
	26	4,91	1,23	0,102			
	27	4,91	1,23	0,102			
	28	4,91	1,23	0,102			
V	29	4,09	1,23	0,205	0,051		
	30	4,09	1,23	0,205	0,051		
	31	3,68	1,64	0,205	0,051	0,051	
	32	3,27	1,64	0,307	0,051	0,051	
	33	2,87	2,46	0,307	0,051	0,051	
	34	2,46	2,46	0,41	0,051	0,051	
	35	5,05	2,87	0,41	0,051	0,051	
VI	36	1,64	2,87	0,41	0,102	0,051	
	37	1,64	2,87	0,41	0,102	0,051	
	38	1,23	2,87	0,51	0,102	0,102	
	39	1,23	2,87	0,51	0,102	0,102	
	40	1,23	2,87	0,51	0,102	0,102	
	41	1,23	2,87	0,51	0,102	0,102	
	42	1,23	2,87	0,51	0,102	0,102	
VII	43	0,82	2,87	0,51	0,205	0,102	
	44	0,82	2,87	0,51	0,205	0,102	
	45	0,82	2,87	0,51	0,205	0,102	
	46	0,82	2,87	0,51	0,205	0,102	
	47	0,41	2,87	0,51	0,205	0,102	
	48	0,41	2,87	0,51	0,205	0,102	
	49	0,41	2,87	0,51	0,205	0,102	
VIII	50—56	—	2,87	0,51	0,205	0,20	
IX	57—63	—	2,05	0,61	0,205	0,20	
X	64—70	—	1,64	0,61	0,205	0,20	
XI	71—77	—	1,64	0,61	0,205	0,20	
XII	77—84	—	1,64	0,72	0,205	0,20	
XIII	85—91	—	1,64	0,82	0,102	0,31	
XIV	92—98	—	1,64	0,82	—	0,41	
XV	99	—	0,82	0,82	—	0,41	
XVI	100	—	0,82	0,82	—	0,41	
Сум. Всего		267,5	152,3	42,8	10,44	14,64	

Вольно с учетом

Առկարգութիւն Խուանդի Բնութեանը
Нормы Бутырского хутора

Շաբաթներ Недели	Կերը կերեցրածներով—Корм в килограммах												
	Կաթ՝ ըստ շաբաթի մը որերի Молока в сутки по дням							Որովհետեւ մեկ զիւրիւն—Ежедневно на голову					
	1	2	3	4	5	6	7	Քիւֆ Отрубы	Վարանդ Варанг	ՈՎՏ. Խուս Овс. Хуос	Գլխիկ Жмых	Գրանախի Гр. Хуос	Խուս Լան. Хуос Лан.
	1	2	3	4	5	6	7	Քիւֆ Отрубы	Վարանդ Варанг	ՈՎՏ. Խուս Овс. Хуос	Գլխիկ Жмых	Գրանախի Гр. Хуос	Խուս Լան. Хуос Лан.
1	1,2	2	2,5	2,9	2,9	3,3	3,3	—	—	—	—	—	—
2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,7	3,7	3,7	—	—	—	—	—	—
3	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	4	4	—	—	—	—	—	—
4	4	4	4	4	4	4	4	—	—	—	—	—	—
5	3,7	3,7	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	0,05	0,05	0,05	0,05	—	4,3
6	3,3	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	0,15	0,10	0,10	0,10	0,15	8,5
7	2,5	2,5	2,5	2,5	2	2	2	0,25	0,15	0,15	0,15	0,20	8,5
8	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	0,85	0,25	0,20	0,15	0,41	12,8
9	1,2	1,2	1,2	0,8	0,8	0,8	0,4	0,41	0,30	0,25	0,20	0,61	12,8
Ընդ- Всего	176	176	176	176	176	176	176	8,5	6,0	5,3	4,6	9,6	328,3

Հեղինակութեան օրինակներ (սովորական)
Воспитание послемолоч. воспитания (русско-татарск.)

	Ստուգ կեր Сильного корма	Ճակնակ Свеклы	Կարկա կեր Грубого корма	Կերի միավոր Корм. едін.
	Կեր. Кгр.	Կեր. Кгр.	Կեր. Кгр.	Կեր. Кгр.
5	3,7	—	2,5	5
8	3,7	2	5	6
12	3,7	4	5	6
1½	1,6	6	7	5

Ծանոթութիւն.—Յեթն վարանդի ալուրը չկա կարելի չե նրան փոխարինել համարժեք ցանկաւորած զորով ալուրով:

Примечание: Овсяную муку можно заменить ячменной кормовой мукой.

Շաղկապի Ջոռախճիական Փորձարկական կալանի կարի Եղմաները
Выходка Ярославской Зоотехнической Опытной станции

317,37 կգ—կր. անարան կաթ—цельное молоко

Շաղկապի Недели	Որ Дни	Քրկան արմաճ հ—Дается ежедневно			
		Անարան կաթ Цельн. мол.	Վարանի արմաճ Овс. сеной	Վարանի արմաճ Жм. льнян.	Խոտ Сено
		կգ.—Кг.	կգ.—Кг.	կգ.—Кг.	
I	1	1,23			
	2	2,05			
	3	2,46			
	4	2,87	—	—	—
	5	3,27			
	6	3,68			
	7	4,09			
II	8	4,50			
	9	4,50			
	10	4,91			
	11	4,91	—	—	—
	12	4,91			
	13	5,32			
	14	5,32			
III	15	5,73			
	16	5,73			
	17	5,73			
	18	6,14	—	—	—
	19	6,14			
	20	6,14			
	21	6,14			
IV	22	6,14	0,051		
	23	6,14	0,051		
	24	6,14	0,051		
	25	5,73	0,102	—	—
	26	5,73	0,102		
	27	5,73	0,102		
	28	5,73	0,102		
V	29	5,32	0,205		
	30	5,32	0,205		
	31	5,32	0,205		
	32	5,32	0,205	—	
	33	4,91	0,205		
	34	4,91	0,205		
	35	4,91	0,205		
VI	36—42	4,09	0,410	—	
VII	43—49	3,68	0,410	0,102	
VIII	50—56	2,87	0,510	0,205	
IX	57—63	2,05	0,510	0,307	
X	64—70	1,64	0,610	0,307	
XI	71—77	1,64	0,610	0,307	
XII	78—84	1,64	0,610	0,307	
XIII	85—91	1,64	0,610	0,307	
XIV	92—98	1,23	0,720	0,307	
XV	99	0,41	0,820	0,410	
	100	0,41	0,820	0,410	
Ընդամենը Всего		317,37	38,52	15,6	

Անարանի կաթ, հաշվելը արանելով
Всолью с учетом

Ֆախսակ լեռնային ցեղի հորքերի կենդանի բազր վորոշելու համար
(Շրովայնի)

Таблица факелына для определения живого веса телат горных пород.

Կրծ. փաթը անտ. Обхват. см.	Կենդ. քաշը կր. Живой вес кгр.	Գործակից Коэффициент	Կրծ. փաթը անտ. Обхват. см.	Կենդանի քաշը Живой вес кгр.	Գործակից Коэффициент	Կրծ. փաթը անտ. Обхват. см.	Կենդանի քաշը Живой вес кгр.	Գործակից Коэффициент	Կրծ. փաթը անտ. Обхват. см.	Կենդանի քաշը Живой вес кгр.	Գործակից Коэффициент	Կրծ. փաթը անտ. Обхват. см.	Կենդանի քաշը Живой вес кгр.	Գործակից Коэффициент
60	—	—	80	45,0	0,5	100	87	0,5	120	155	0,5	140	254	0,5
1	—	—	1	47,0	—	1	89,5	—	1	160	—	1	260	—
2	20,5	0,4	2	48,5	—	2	92	—	2	165	—	2	266	—
3	21,5	—	3	50,0	—	3	95	—	3	170	—	3	272	—
4	22,5	—	4	51,5	—	4	98	—	4	175	—	4	277	—
65	23,5	—	85	53,5	—	105	101	—	125	180	—	145	282	—
6	24,5	—	6	55,5	—	6	105	—	6	184	—	6	287	—
7	25,5	—	7	57,0	—	7	108	—	7	189	—	7	292	—
8	27,0	—	8	58,5	—	8	112	—	8	194	—	8	297	—
9	28,0	—	9	60,5	—	9	115	—	9	199	—	9	302	—
70	30,0	—	90	63	—	110	119	—	130	204	—	—	—	—
1	31,0	—	1	65,5	—	1	122	—	1	209	—	—	—	—
2	32,5	—	2	68	—	2	125	—	2	215	—	—	—	—
3	34,0	—	3	70,5	—	3	129	—	3	219	—	—	—	—
4	35,0	—	4	72 5	—	4	132	—	4	224	—	—	—	—
75	37,0	—	95	74,5	—	115	136	—	135	229	—	—	—	—
6	38,5	—	6	77	—	6	139	—	6	234	—	—	—	—
7	40,0	—	7	80	—	7	143	—	7	239	—	—	—	—
8	41,5	—	8	82	—	8	147	—	8	244	—	—	—	—
9	43,5	—	9	84,5	—	9	151	—	9	249	—	—	—	—

Այս աղյուսակով ըստ ֆորմէյի հորքերի կենդանի քաշը գտնում են այսպես: Սահմանադրելով չափում են հորքի թիւը յերկարութեանը և կրծքի փաթը թիւակների հետեւից, ապա աղյուսակի կրծքի փաթի սյունակում գտնում են համապատասխան թիւը, վորի զիմաց յերկրորդ սյունակում գտնվում և կենդանի քաշը կիրաւորանելով: Յեթե կրծքի փաթը հավասար և յերկարութեանը, ապա ստացված քաշը վերջնականն և Յեթե յերկարութեանը փաթից ավելի և, այդ դեպքում յերկրորդ սյունակում գտնվող հիմնական թվին ավելացնում և այդ յերկու չափերի տարբերութեան և 3-րդ սյունակում գտնվող կոեֆիցիենտների արտադրյալը: Իսկ յեթե փաթն և յերկարութեանից ավելի, այդ դեպքում արտադրյալը հանվում և Որինակ փաթը և յերկարութեանը 90 սանտիմ. և, նայում ենք կրծքի փաթի սյունակը և գտնում ենք 90 սանտիմետրը—նրա զիմաց կա 63 կիլոգր. վորովհետև փաթն ու յերկարութեանը իրար հավասար են, ուրեմն այդ քաշը—63 կիլ. վերջնական և Յեթե փաթը 90 սանտ. և, իսկ յերկարութեանը 100-սանտ. այդ դեպքում նրանց տարբերութեանը (100-90) կլինի 10, վորը բազմապատկելով 0,6 կոեֆիցիենտով կստանանք արտադրյալ 6, վորն ավելացնելով հիմնական թվին՝ 63-ին կստանանք 63,0+6=69,0 կիլոգր. վերջնական քաշը:

Экспериментальная работа по изучению влияния кормления на продуктивность и состав молока и кормовых единиц за период при известной суточной величине.

Таблица для определения количества молока и кормовых единиц за период при известной суточной величине.

შანანაკავერუანის არტერ მუზე						შანანაკავერუანის არტერ მუზე						შანანაკავერუანის არტერ მუზე						
კონ. в сут.		Дней в периоде		Кол. в сут.		Дней в периоде		Кол. в сут.		Дней в периоде		Кол. в сут.		Дней в периоде				
14	15	21	28	29	30	14	15	21	28	29	30	14	15	21	28	29	30	
0.1	1.4	1.5	2.1	2.8	3.0	2.3	32.2	34.5	48.3	64.4	66.7	69.0	4.5	63.0	67.5	94.5	126.0	135.0
0.2	2.8	3.0	4.2	5.6	6.0	2.4	33.6	36.0	50.4	67.2	69.6	72.0	4.6	64.4	69.0	96.6	128.8	138.0
0.3	4.2	4.5	6.3	8.4	9.0	2.5	35.0	37.5	52.5	70.0	72.5	75.0	4.7	65.8	70.5	98.7	131.6	141.0
0.4	5.6	6.0	8.4	11.2	12.0	2.6	36.4	39.0	54.6	72.8	75.4	78.0	4.8	67.2	72.0	100.8	134.4	144.0
0.5	7.0	7.5	10.5	14.0	15.0	2.7	37.8	40.5	56.7	75.6	78.3	81.0	4.9	68.6	73.5	102.9	137.2	147.0
0.6	8.4	9.0	12.6	16.8	17.4	2.8	39.2	42.0	58.8	78.4	81.2	84.0	5.0	70.0	75.0	105.0	140.0	150.0
0.7	9.8	10.5	14.7	19.6	20.3	2.9	40.6	43.5	60.9	81.2	84.1	87.0	5.1	71.4	76.5	107.1	142.8	153.0
0.8	11.2	12.0	16.8	22.4	23.2	3.0	42.0	45.0	63.0	84.0	87.0	90.0	5.2	72.8	78.0	109.2	145.6	156.0
0.9	12.6	13.5	18.9	25.2	26.1	3.1	43.4	46.5	65.1	86.8	89.9	93.0	5.3	74.2	79.5	111.3	148.4	159.0
1.0	14.0	15.0	21.0	28.0	29.0	3.2	44.8	48.0	67.2	89.6	92.8	96.0	5.4	75.6	81.0	113.4	151.2	162.0
1.1	15.4	16.5	23.1	30.8	31.9	3.3	46.2	49.2	69.3	92.4	95.7	99.0	5.5	77.0	82.5	115.5	154.0	165.0
1.2	16.8	18.0	25.2	33.6	34.8	3.4	47.6	51.0	71.4	95.2	98.6	102.0	5.6	78.4	84.0	117.6	156.8	168.0
1.3	18.2	19.5	27.2	36.4	37.7	3.5	49.0	52.5	73.5	98.0	101.5	105.0	5.7	79.8	85.5	119.7	159.6	171.0
1.4	19.6	21.5	29.4	40.6	42.0	3.6	50.4	54.0	75.6	100.8	104.4	108.0	5.8	81.2	87.0	121.8	162.4	174.0
1.5	21.0	22.5	31.5	43.5	45.0	3.7	51.8	55.5	77.7	103.6	107.3	111.0	5.9	82.6	88.5	123.9	165.2	177.0
1.6	22.4	24.0	33.6	46.4	48.0	3.8	53.2	57.0	79.8	106.4	110.2	114.0	6.0	84.0	90.0	126.0	168.0	180.0
1.7	23.8	25.5	35.7	49.3	51.0	3.9	54.6	58.5	81.9	109.2	113.1	117.0	6.1	85.4	91.5	128.1	170.8	183.0
1.8	25.2	27.0	37.7	52.2	54.0	4.0	56.0	60.0	84.0	112.0	116.0	120.0	6.2	86.8	93.0	130.2	173.6	186.0
1.9	26.6	28.5	39.9	55.2	57.0	4.1	57.4	61.5	86.1	114.8	118.9	123.0	6.3	88.2	94.5	132.3	176.4	189.0
2.0	28.0	30.0	42.0	58.0	60.0	4.2	58.8	63.0	88.2	117.6	121.8	126.0	6.4	89.6	96.0	134.4	179.2	192.0
2.1	29.4	31.5	44.1	60.9	63.0	4.3	60.2	64.5	90.3	120.4	124.7	129.0	6.5	91.0	97.5	136.5	182.0	195.0
2.2	30.8	33.0	46.3	63.8	66.0	4.4	61.6	66.0	92.4	123.2	127.6	132.0	6.6	92.4	99.0	138.6	184.8	198.0

Օրվանակվող կարի լոկ կերի գրանցումների համարը վաղը ճանաչակցությունը,
լոկի հաշվեր յն գնի պահանջ

Таблица для определения количества молока и кормовых единиц за период при известной суточной величине.

Բնակիչ I ք.	ժամանակահատվածներ քրթերի թիվը Дней в периоде					Բնակիչ I ք.	ժամանակահատվածներ քրթերի թիվը Дней в периоде					Բնակիչ I ք.	ժամանակահատվածներ քրթերի թիվը Дней в периоде						
	14						14						14						
	14	15	21	28	30		14	15	21	28	30		14	15	21	28	30		
6,7 93,8	100,5	140,7	187,6	194,3	201,0	8,9	124,6	133,5	186,9	249,2	258,1	267,0	11,1	155,4	166,5	233,1	310,8	321,9	333,0
6,8 95,2	102,0	142,8	190,4	197,2	204,0	9,0	126,0	135,0	189,0	252,0	261,0	270,0	11,2	156,8	168,0	235,2	313,6	324,8	336,0
6,9 96,6	103,5	144,9	193,2	200,1	207,0	9,1	127,4	136,5	191,1	254,8	263,9	273,0	11,3	158,2	169,5	237,3	316,4	327,7	339,0
7,0 98,0	105,0	147,0	196,0	203,0	210,0	9,2	128,8	138,0	193,2	257,6	266,8	276,0	11,4	159,6	171,0	239,4	319,2	330,6	342,0
7,1 99,4	106,5	149,1	198,8	205,9	213,0	9,3	130,2	139,5	195,3	260,4	269,7	279,0	11,5	161,0	172,5	241,5	322,0	333,5	345,0
7,2 100,8	108,0	151,2	201,6	208,8	216,0	9,4	131,6	141,0	197,4	263,2	272,6	282,0	11,6	162,4	174,0	243,6	324,8	336,4	348,0
7,3 102,2	109,5	153,3	204,4	211,7	219,0	9,5	133,0	142,5	199,5	266,0	275,5	285,0	11,7	163,8	175,5	245,7	327,6	339,3	351,0
7,4 103,6	111,0	155,4	207,2	214,6	222,0	9,6	134,4	144,0	201,6	268,8	278,4	288,0	11,8	165,2	177,0	247,8	330,4	342,2	354,0
7,5 105,0	112,5	157,5	210,0	217,5	225,0	9,7	135,8	145,5	203,7	271,6	281,3	291,0	11,9	166,6	178,5	249,9	333,2	345,1	357,0
7,6 106,4	114,0	159,6	212,8	220,4	228,0	9,8	137,2	147,0	205,8	274,4	284,2	294,0	12,0	168,0	180,0	252,0	336,0	348,0	360,0
7,7 107,8	115,5	161,7	215,6	223,3	231,0	9,9	138,6	148,5	207,9	277,2	287,1	297,0	12,1	169,4	181,5	254,1	338,8	350,9	363,0
7,8 109,2	117,0	163,8	218,4	226,2	234,0	10,0	140,0	150,0	210,0	280,0	290,0	300,0	12,2	170,8	183,0	256,2	341,6	353,8	366,0
7,9 110,6	118,5	165,9	221,2	229,1	237,0	10,1	141,4	151,5	212,1	282,8	292,9	303,0	12,3	172,2	184,5	258,3	344,4	356,7	369,0
8,0 112,0	120,0	168,0	224,0	232,0	240,0	10,2	142,8	153,0	214,2	285,6	295,8	306,0	12,4	173,6	186,0	260,4	347,2	359,6	372,0
8,1 113,4	121,5	170,1	226,8	234,9	243,0	10,3	144,2	154,5	216,3	288,4	298,7	309,0	12,5	175,0	187,5	262,5	350,0	362,5	375,0
8,2 114,8	123,0	172,2	229,6	237,9	246,0	10,4	145,6	156,0	218,4	291,2	301,6	312,0	12,6	176,4	189,0	264,6	352,8	365,4	378,0
8,3 116,2	124,5	174,3	232,4	240,7	249,0	10,5	147,0	157,5	220,5	294,0	304,5	315,0	12,7	177,8	190,5	266,7	355,6	368,3	381,0
8,4 117,6	126,0	176,4	235,2	243,6	252,0	10,6	148,4	159,0	222,6	296,8	307,4	318,0	12,8	179,2	192,0	268,8	358,4	371,2	384,0
8,5 119,0	127,5	178,5	238,0	246,5	255,0	10,7	149,8	160,5	224,7	299,6	310,3	321,0	12,9	180,6	193,5	270,9	361,2	374,1	387,0
8,6 120,4	129,0	180,6	240,8	249,4	258,0	10,8	151,2	162,0	226,8	302,4	313,2	324,0	13,0	182,0	195,5	273,0	364,0	377,0	390,0
8,7 121,8	130,5	182,7	243,6	252,3	261,0	10,9	152,6	163,5	228,9	305,2	315,1	327,0	13,1	183,4	196,5	275,1	366,8	379,9	393,0
8,8 123,2	132,0	184,8	246,8	255,2	264,0	11,0	154,0	165,0	231,0	308,0	319,0	330,0	13,2	184,6	198,0	277,2	369,6	382,8	396,0

Տախանի վառարանը կարելի լինի քիմիկատների բանակը գրեթե ժամանակացուցանում,
յիսն հազար յն մեկ որսված

Таблица для определения количества молока и кормовых единиц за период при известной суточной величине.

Կույսի 1 որ.	ժամանակաշրջանի որերի թիվը Дней в периоде					Կույսի 1 որ.	ժամանակաշրջանի որերի թիվը Дней в периоде					Կույսի 1 որ.	ժամանակաշրջանի որերի թիվը Дней в периоде							
	14	15	21	28	30		14	15	21	28	30		14	15	21	28	30			
13,3	186,2	199,5	279,3	372,4	385,7	399,0	15,6	218,4	234,0	327,6	436,8	452,4	468,0	17,9	250,6	268,5	375,9	561,2	519,1	537,0
13,4	187,6	201,0	281,4	375,2	388,6	402,0	15,7	219,8	235,5	329,8	439,6	455,3	471,0	18,0	252,0	270,0	378,0	564,0	522,0	540,0
13,5	189,0	202,5	283,5	378,0	391,5	405,0	15,8	221,2	237,0	331,8	442,4	458,2	474,0	18,1	253,4	271,5	380,1	566,8	524,9	543,0
13,6	190,4	204,0	285,6	380,8	394,4	408,0	15,9	222,6	238,5	333,9	445,2	461,1	477,0	18,2	254,8	273,0	382,2	569,6	527,8	546,0
13,7	191,8	205,6	287,7	383,6	397,3	411,0	16,0	224,0	240,0	336,0	448,0	464,0	480,0	18,3	256,2	274,5	384,3	572,4	530,7	549,0
13,8	193,2	207,0	289,8	386,4	400,2	414,0	16,1	225,4	241,5	338,1	450,8	466,8	483,0	18,4	257,6	276,0	386,4	575,2	533,6	552,0
13,9	194,6	208,5	291,9	389,2	403,1	417,0	16,2	226,8	243,0	340,2	453,6	469,8	486,0	18,5	259,0	277,5	388,5	578,0	536,5	555,0
14,0	196,0	210,0	294,0	392,0	406,0	420,0	16,3	228,2	244,5	342,3	456,4	472,7	489,0	18,6	260,4	279,0	390,6	580,8	539,4	558,0
14,1	197,4	211,5	296,1	394,8	408,9	423,0	16,4	229,6	246,0	344,4	459,2	475,6	492,0	18,7	261,8	280,5	392,7	583,6	542,3	561,0
14,2	198,8	213,0	298,2	397,6	411,8	426,0	16,5	231,0	247,5	346,5	462,0	478,5	495,0	18,8	263,2	282,0	394,8	586,4	545,2	564,0
14,3	200,2	214,5	300,3	400,4	414,7	429,0	16,7	232,4	249,0	348,6	464,8	481,4	498,0	18,9	264,6	283,5	396,9	589,2	548,1	567,0
14,4	201,6	216,0	302,4	403,2	417,6	432,0	16,7	233,8	250,5	350,7	467,6	484,3	501,0	19,0	266,0	285,0	399,0	592,0	551,0	570,0
14,5	203,0	217,5	304,5	406,0	420,5	435,0	16,8	235,2	252,0	352,8	470,4	487,2	504,0	19,1	267,4	286,5	401,1	594,8	553,9	573,0
14,6	204,4	219,0	306,6	408,8	423,4	438,0	16,9	236,6	253,5	354,9	473,2	490,1	507,0	19,2	268,8	288,0	403,2	597,6	556,8	576,0
14,7	205,8	220,5	308,7	411,8	426,3	441,0	17,0	238,0	255,0	357,0	476,0	493,0	510,0	19,3	270,2	289,5	405,3	600,4	559,7	579,0
14,8	207,2	222,0	310,8	414,4	429,2	444,0	17,1	239,4	256,5	359,1	478,8	495,5	513,0	19,4	271,6	291,0	407,4	603,2	562,6	582,0
14,9	208,6	223,5	312,9	417,2	432,1	447,0	17,2	240,8	258,0	361,2	481,6	498,8	516,0	19,5	273,0	292,5	409,5	606,0	565,5	585,0
15,0	210,0	225,0	315,0	420,0	435,0	450,0	17,3	242,2	259,5	363,3	484,4	501,7	519,0	19,6	274,4	294,0	411,6	608,8	568,4	588,0
15,1	211,4	226,5	317,1	422,8	437,9	453,0	17,4	243,6	261,0	365,4	487,2	504,6	522,0	19,7	275,8	295,5	413,7	611,6	571,3	591,0
15,2	212,8	228,0	319,2	425,6	440,8	456,0	17,5	245,0	262,5	367,5	490,0	507,5	525,0	19,8	277,2	297,0	415,8	614,4	574,2	594,0
15,3	214,8	229,5	321,3	428,4	443,7	459,0	17,6	246,4	264,0	369,6	492,8	510,4	528,0	19,9	278,6	298,5	417,9	617,2	577,1	597,0
15,4	215,6	231,0	323,4	431,2	446,6	462,0	17,7	247,8	265,5	371,7	495,6	513,3	531,0	20,0	280,0	300,0	420,0	620,0	580,0	600,0
15,5	217,0	232,5	325,5	434,0	449,5	465,0	17,8	249,2	267,0	373,8	498,4	516,2	534,0							

Տախանից պոստիկու ձեռք, յինիսպրեկը կը բեր 8, 5 կիլ: և, իսկ որսված կերպարանքը կը բեր 29 որս ժամանակաշրջանի կաթի և կերի միավորների քանակը: Գնառուով հնգաշաբաթ 1 որսույթ ուղղաճանաչ պրոցեսով 8, 5 թիվը և դրանից հարկադրական պայմանականում ենք գնում միջին 289 որս ուղղաճանաչ հետ հաշվելը: այդ քանի հաշված տեղում գտնուած ենք 240,5 թիվը, իսկ և հանդիսանում և 29 որս կաթի քանակը հուլիս ժամանակաշրջանի կերի միավորների քանակը կգտնենք հուլիս ձեռք հաշվարար 174,0-ի:

Կերի կորակ քառ ծաղալի. Вес корма по обмерам

Կերի կորակ քառ ծաղալի по пор.	Կերերի անունները Название кормов	Մեկ կորակ- նարդ մետրի կշիռը կիրադրանք. Вес одного кубич. мет. в килогр.	Կերի կորակ քառ ծաղալի по пор.	Կերերի անունները Название кормов	Մեկ կորակ- նարդ մետրի կշիռը կիրադրանք. Вес одного кубич. мет. в килогр.
1	Ձուռ-նոր դեղ կապ. ժամ. Сено в стогу свежесло.	67—82	11	Ծորենի ծղնոտ Пшеничная солома	82—101
2	» մեկ ամսից հետո » через 1 месяца	92	12	Մ գ Է դ Мякина	194—236
3	» 6 ամսից հետո » через 6 месяцев	109	13	Քիթրեն. բույսերի ծղն. Солома бобовая	51—59
4	» յերկար ժամ. պահ. » слежавшего	101	14	Կարտոֆիլ Картофель	625—709
5	» յերկրն. յեր. ժամ. պ. » клеворное-слож.	118	15	Կերի ճակնդեղ Свекла кормовая	590
6	Ծղնոտ-զարնան յերկար զաված-ընդհանրապես Солома яровая слежав- вообще	67	16	Գ ա դ ա բ М а р к о в	590
7	» » » աշն. » » » озим	59	17	Գ ո ն դ Է դ Брюква	590
8	Վարսակի ծղնոտ Овсяная солома	77—82	18	Շաղգամ Турнепс	599—644
9	Գարու ծղնոտ Ячменная солома	76—82	19	Մամլած խոտ Сено прессованное	179—422
10	Ուլարայի ծղնոտ Ржаная солома	82—101			

ՀԳՐԱՐՄԱՆ ՈՐԱՏՈՒՅՑ. Календарь в беременности

Պատկերված օրը		ՀԳՐԱՐՄԱՆ ՀԱՎԱՆՆԱԿԱՆ ՈՐԱՏՈՒՅՑԸ Вероятный календарь беременности,							
День покрытия		Գազի—Коровы (280 օր-дней)		Զամբիկի Кобылы (340 օր-дней)		Վաշտարի և աշի Овцы и козы (154 օր-дня)		Պաշի—Свины (120 օր-дней)	
Հունվար	1	Հոկտեմբեր	12	Դեկտեմբեր	2	Հունիս	3	Ապրիլ	25
Январь		Октябрь		Декабрь		Июнь		Апрель	
»	5	»	16	»	6	»	7	»	29
»	10	»	21	»	11	»	12	Մայիս	4
»	15	»	26	»	16	»	17	М а й	
»	20	»	31	»	21	»	22	»	9
»	25	Նոյեմբեր	5	»	26	»	27	»	14
»	30	Ноябрь		»	31	Հուլիս	2	»	19
Փետրվար	1	»	10	Հունվար	2	Июль		»	24
Февраль		»	12	Январь		»	4	»	26
»	5	»	16	»	6	»	8	»	30
»	10	»	21	»	11	»	13	Հունիս	4
»	15	»	26	»	16	»	18	Июнь	
»	20	Դեկտեմբեր	1	»	21	»	23	»	9
»	25	Декабрь		»	26	»	28	»	14
Մարտ	1	»	6	»	30	Ռոստոմ	1	»	19
Март		»	10	Փետրվար	3	Август		»	23
»	5	»	14	Февраль		»	5	»	27
»	10	»	19	»	8	»	10	Հուլիս	2
»	15	»	24	»	13	»	15	Июль	
»	20	»	29	»	18	»	20	»	7
»	25	Հունվար	3	»	23	»	25	»	12
»	30	Январь		»	28	»	30	»	17
Ապրիլ	1	»	8	Մարտ	2	Սեպտեմբեր	1	»	22
Апрель		»	10	Март		Сентябрь		»	23
»	5	»	14	»	6	»	5	»	24
»	10	»	19	»	11	»	10	»	28
»	15	»	24	»	16	»	15	Ռոստոմ	2
»	20	»	29	»	21	»	20	Август	
»	25	Փետրվար	3	»	26	»	25	»	7
»	30	Февраль		»	31	»	30	»	12
Մայիս	1	»	8	Ապրիլ	1	Հոկտեմբեր	1	»	17
М а й		»	9	Апрель		Октябрь		»	22
»	5	»	13	»	5	»	5	»	23
»	10	»	18	»	10	»	10	»	27
»	15	»	23	»	15	»	15	Սեպտեմբեր	1
»	20	»	28	»	20	»	20	Сентябрь	
»	25	Մարտ	5	»	25	»	25	»	6
»	30	Март		»	30	»	30	»	11
Հունիս	1	»	10	Մայիս	2	Նոյեմբեր	1	»	16
Июнь		»	12	М а й		Ноябрь		»	21
»	5	»	16	»	6	»	5	»	23
»	10	»	21	»	11	»	10	»	27
»	15	»	26	»	16	»	15	Հոկտեմբեր	2
»	20	»	31	»	21	»	20	Октябрь	
»	25	Ապրիլ	5	»	26	»	25	»	7
»	30	Апрель		»	31	»	30	»	12
Հուլիս	1	»	10	Հունիս	1	Դեկտեմբեր	1	»	17
Июль		»	11	Нюнь		Декабрь		»	22
»	5	»	15	»	5	»	5	»	23
»	10	»	20	»	10	»	10	»	27
»	15	»	25	»	15	»	15	Նոյեմբեր	1
»	20	»	30	»	20	»	20	Ноябрь	
»	25	Մայիս	5	»	25	»	25	»	6
»	30	М а й		»	30	»	30	»	11
Ռոստոմ	1	»	10	Հուլիս	1	Հունվար	1	»	16
Август		»	12	Июля		Январь		»	21
								»	28

Մածկելու օրը День покрытия		Հղիության հավանական օրացույցը Вероятный каледнарь беременности							
		Գաղի—Коровы (280 օր-дней)	Զամբիկի Кобыды (340 օր-дней)	Հոյնարի ե ա յ ճ ի Овцы и козы (154 օր-дня)	Պաղի—Свиньи (120 օր-дней)				
Սեպտեմբեր Август	5	Մայիս М а й	16	Հուլիս Июль	7	Հունվար Январь	5	Նոյեմբեր Ноябрь	27
»	10	»	21	»	11	»	10	Դեկտեմբեր Декабрь	2
»	15	»	26	»	16	»	15	»	7
»	20	»	31	»	21	»	20	»	12
»	25	Հունիս Июнь	5	»	26	»	25	»	17
»	30	»	10	»	31	»	30	»	22
Սեպտեմբեր Сентябрь	1	»	12	Սեպտեմբեր Август	2	Փետրվար Февраль	1	»	24
»	5	»	16	»	6	»	5	»	28
»	10	»	21	»	11	»	10	Հունվար Январь	2
»	15	»	26	»	16	»	15	»	7
»	20	Հուլիս Июль	1	»	21	»	20	»	12
»	25	»	6	»	26	»	25	»	17
»	30	»	11	»	31	Մարտ Март	2	»	22
Հոկտեմբեր Октябрь	1	»	12	Սեպտեմբեր Сентябрь	1	»	3	»	28
»	5	»	16	»	5	»	7	»	27
»	10	»	21	»	10	»	12	Փետրվար Февраль	1
»	15	»	26	»	15	»	17	»	6
»	20	»	31	»	20	»	22	»	11
»	25	Սեպտեմբեր Август	5	»	25	»	27	»	16
»	30	»	10	»	30	Ապրիլ Апрель	1	»	21
Նոյեմբեր Ноябрь	1	»	12	Հոկտեմբեր Октябрь	2	»	3	»	23
»	5	»	16	»	6	»	7	»	27
»	10	»	21	»	11	»	12	Մարտ Март	4
»	15	»	26	»	16	»	17	»	9
»	20	»	31	»	21	»	22	»	14
»	25	Սեպտեմբեր Сентябрь	5	»	26	»	27	»	19
»	30	»	10	»	31	Մայիս М а й	2	»	24
Դեկտեմբեր Декабрь	1	»	11	Նոյեմբեր Ноябрь	1	»	3	»	25
»	5	»	15	»	5	»	7	»	29
»	10	»	20	»	10	»	12	Ապրիլ Апрель	3
»	15	»	25	»	15	»	17	»	8
»	20	»	30	»	20	»	22	»	13
»	25	Հոկտեմբեր Октябрь	5	»	25	»	27	»	18
»	30	»	10	»	30	Հունիս Июнь	1	»	23
»	31	»	11	Դեկտեմբեր Декабрь	1	»	2	»	24

ՀԱՇՎԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ

Ձ Ե Վ Ե Ր Ը

Формы счетоводства и отчетности

406561-0000

ДНЕВНИКОНТ.

Сирног шартуналар _____
Фамилия владельца

Ушқундр
Происхождение

Кличка коровы

КОНТРОЛЬНЫЙ №

Секретарь М. _____
Племенной № _____

Ժնկրու ժամանակը
Время рождения

847p—Порода

Сколько телят

[illegible]

Վերջին դուգախորումը անցյալ տարի .
Последняя случка в прошлом году

Զուգադիրգամծ ե ընթացիկ տարում Пкрыта в те- кущем году	{	I տնգամ		ցուլի հետ
		I раз		быком
		II տնգամ		ցուլի հետ
		II раз		быком
		III տնգամ		ցուլի հետ
		III раз		быком

[illegible]

задовалось в хозяйстве в день контроля.

Ծածաքել		
Запущена		
Ծնեց		
Отелилос		
Հորթի սեւը		կենդանի ծաշը
Пол теленка		живой вес
Դույնը		հետազա զիծահը
Мать		судьба

на следующий период

[illegible]

Հ Ո Ր Ք Ի Ա Ն Հ Ա Տ Ա Индивидуальная кар

№ Հորթի _____ Սեռը _____ քոլ _____
 Եղենկա _____
 Անունը _____ Մեկնու ժամանակը _____
 Կլիչկա _____ Բրայա րոյննա _____
 Ցեղը _____ Գույնը _____ Մայր _____
 Քորոնա _____

Ամիս և քիւի Մեսայ և խիսո	Կենդանի քաշը Ճիւղայ վես	Ժամանակաշրջանի քիւի քիւի Միսո ճիւղ	Աճում—Քրիսո		Որակաւ և քիւ Տորմնո				
			Ժամանակաշրջանի Միսո ճիւղ	Միսո քիւի Միսո ճիւղ	Կաթ—Մոլոկո		Ուսուի		
					Անշարտ	Փայած	Սնայո	Փայած	Ջիւղ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Գ Լ Ի Ա Վ Ո Ր Главная

Տիրոջ ազգանունը _____ Մաղում _____
 Փամիլա վաճառի _____ Մայրը—օրեք _____
 Կոյի անունը _____ Մեկնու ժամանակ _____
 Կլիչկա քորոյ _____ Բրայա րոյննա _____
 Կոնտրոլային № _____ Փայի ճիւղ և _____
 Տոնական գրքի № _____ Տոկոս տելա _____
 № Քլեմենային քիւի _____ Տոկոս տելա _____
 Ցեղը _____ Դոմորոշենային կիւի _____
 Քորոնա _____ Կենդանի քաշը կիւի քիւի _____
 Գույնը _____ Կենդանի քաշը կիւի քիւի _____
 Մայր _____ Կենդանի քաշը կիւի քիւի _____
 _____ Կենդանի քաշը կիւի քիւի _____
 _____ Կենդանի քաշը կիւի քիւի _____

Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի	Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի	Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի	Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի	Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի	Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի	Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի	Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի	Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի	Կոնտրոլի միսո և քիւ Մեսայ և քիւի
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Տարեկ. գում. _____
 Գոյ. իտոյ _____
 100 կիւի միսո քիւի տարի մեկ տիւ և _____
 100 կորոյ քիւի տարի մեկ տիւ և _____
 1. Կաթ _____ կիւի _____
 Մոլոկո _____ կգր. _____
 2. Ճարպ _____ կիւի _____
 Ճարպ _____ կգր. _____
 Մանու. Բուր տեղեկութիւնները գրում են Քանաքոյի _____
 Անշարտ քիւի տարի մեկ տիւ և _____
 Վիսիւյ տարի մեկ տիւ և _____

ՀԱՆՔԱՐՏ

точка для теленка

Տէրը _____ Владелец _____
 Դուրը _____ Շրջան _____
 Селение _____ Волость _____
 Մայրը հայրը — օтец _____ Մոր հիմը _____
 Происхождение մայրը — мать _____ Удой матери _____

Յ ի մ ձ Է Կ Ի Լ Ն Ղ Ր Մ Տ Ե Ր Ն Դ в сутки килограмм								Մանրագրային Стоимость корма		Ծանոթություն Примечание	
Կ Է Ր		Ն ու Ս		Արմատային, Корнепло-		Կանաչ կեր Зеленый корм		Ա Ր Ն Ս		Կերի արժեքը	
Քեփ	Օտրуби	Ս ու Ս	Сено	Արմատային, Корнепло-	Կանաչ կեր Зеленый корм	Ա Ր Ն Ս	Пастбища	Կերի արժեքը	Стоимость корма	Ծանոթություն Примечание	
10	11	12	13	14	15	16	17	18			

ՄԱՏՅԱՆ

книга

Կերը — удой

Մածկված է — Покрыта

1 անգամ — ցուլով հորթի սեզր
 1 раз — быком пол телен.
 2 անգամ — ցուլով կենդ. քաշ.
 2 раз — быком жив. вес
 3 անգամ — ցուլով զույնը
 3 раз — быком масть
 զիմակը
 судьба

Մր. _____ Կիրոգր. _____ ծամարել է _____
 ԴՆ. _____ կր. _____ Запущена _____
 Մր. _____ Կիրոգր. _____ Մենց _____ ամիս _____
 ԴՆ. _____ կր. _____ Отелилась _____ мес. _____
 _____ ԴՆ. _____

ժամանակաշրջանում կերքված է կիրոգրամով
 за контрольный период килограмм

Դարձան Соломы	Միկ Мякина	Սենո Сена	Կանաչ կեր Կերի միավ. Кор. ед. г.к.	Կորտոֆելի Кортфель	Արմատային Корнеп.	Կանաչ կեր Կերի միավ. Кор. ед. с.к.	Կանաչ կեր Зел. корм	Կերի միավ. Կանաչ կեր Кор. ед. з.к.	Արմատային Կերի միավ. Паст.-кор. е.	ԸՆ. Всего Կոր. ед. Միավորով	Բեռնա	Մանրագրային Стоимость мол.	Կերի արժեքը Стоимость кор.		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

Տարվա ընթացքում տրամադրված կաթի մեկ կիրոգր. արժեքն ըստ կարգի
 Стоимость производства 1 кгр. молока по корму за год

Որոշում մեկ տարում

Прибыль за год

Վնասը մեկ տարում

Убыток за год

ԿՈՆՏՐՈԼ ԸՆԵՐՈՒԹՅԱՆ

Годовые итоги

Ամս քառ կարգի по порядку	Տիրոջ անունը և անունը Фамилия и имя хозяина	Կոնտրոլի Ա-ը Контроль, №-коровы	Յնիք Порода	Կենդանի զանգ կիլոգ. Живой вес в кгр.	Ծնվելու տարին Год рождения	Վարձվելու տնտեսության Продолжительно. сухост	Ծնվելու տարին Месяц отела	Հետևյալ ցուցվածուտ ամ. Месяц послед. огула	Կիլոգր. որդիների թիվը Число дойных дней	Ամենամեծ որդիան կիլոգ. Наивысш. суточн. удой	Կար Молока	Ճարձ Жира	Ճարձի միջին օլ-ը Средн. кол-во жира	Ջուր Жидк.	Զեպ Желт.	Կենդանի զանգ Живой вес	Կենդանի զանգ Живой вес
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	Փ.ա.ժ. Сум.																
	Միջ. խ. Средн.																

В %/о

Ցուցակ

Կոնտրոլ ընեռուծյան անդամների

Список членов

Контрольного Т-во

Ամս քառ կարգի по порядку	Ազգանուն, անուն և հայրանուն Фамилия, имя и отчество	Ընկեր. անդամի Ա-ը № члена по т-ву	Բնակավայրը Местожительство	Հողագրագր. ձևը (համ. համարված տար.) Вид земле. (общ.-от.хут.)	Տնտեսութ. նորդի ընդամենը քանիշը Общ. кол-в. зем. в хоз-ве	Միջին բուս- բույսերի քան. Однолет. трав.	Զբաղ. և հող (ընտանիքի) Занкто десяти	Ամս քառ կարգի Однолет. трав.	Լուսնային Лунное	Արևաշաղկապ. Корнеплод.	Յանդարձրման. Севооборот.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

[illegible]

Рыбьер Лошад.		Смолдер — Рогатого скота		Голд — Скот. дв.		Смолд, смолд и блд Год месяц и число	
Рыбьер Рыбчий	Рыбьер Нерабоч.	Смолдер 1 1/2 лет Быков от 1 1/2 лет	Смолдер 1 1/2 лет Волы и кастр.	Смолдер — Коров	Смолдер 1 1/2 лет Нетел. и ст. 1 1/2 л.	Смолдер 1 1/2 лет Телят от 1 1/2 л.	Смолдер 1 1/2 лет Телят до 1 г.
				Смолдер — Овец		Смолдер — Свиней	
				Смолд, смолд, блд Навоз, или выг.		Смолд в блд Тел. или холлод.	
				Смолдер блд Свегл. или темн.		Смолд в блд Вступ. в тов.	
				Смолд в блд Выбыл из тов.		Смолд в блд Причина выхота.	
11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26

A III
3048

საქართველოს სახელმწიფო ბიბლიოთეკა

FL0068410